

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra zahradní a krajinné architektury

**Česká zemědělská
univerzita v Praze**

**Možnosti rozvoje obce na základě čerpání krajských
dotačních programů**

Diplomová práce

Autor práce: Bc. Petra Kotková

Obor studia: Rozvoj venkovského prostoru

Vedoucí práce: RNDr. Oldřich Vacek, CSc.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Možnosti rozvoje obce na základě čerpání krajských dotačních programů" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 11. 7. 2020

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala RNDr. Oldřichu Vackovi, CSc. za ochotu, odborné vedení mé práce, dále za věcné připomínky a odborné rady.

Možnosti rozvoje obce na základě čerpání krajských dotačních programů

Souhrn

Projekt se zabývá analýzou a návrhem možností čerpání dotačních programů pro rozvoj obce Světí ležící ve východočeském kraji, z hlediska její budoucí prosperity. Obec se potýká s malým počtem kvalifikovaných úředníků, s nedostatečnými zkušenostmi při získávání dotačních titulů, s náročnou administrací žádostí o dotace a zajištění potřebných finančních prostředků ke spoluúčasti získání dotace. Důkladně posuzuje svou ekonomickou bilanci a pro svůj rozvoj je nucena zatížit rozpočet úvěrem, díky kterému nastává možnost, že obecní rozpočet spadne do dluhové pasti a obec pak bude nucena získaný úvěr dlouhá léta splácet.

Z provedených analýz vyplývá, že obec může financovat vlastní plánované projekty za pomoci využití dotačního financování a úvěru, který však v dlouhodobém horizontu zatíží rozpočet. Naspořenými finančními prostředky společně s pořízením úvěru je obec schopna zajistit rozvoj, který je zakotven v územním plánu, dle svých představ a požadavků občanů.

Za dodržení podmínek navržené varianty na vybudování centrálního kanalizačního systému a kořenové čistírny odpadních vod v obci Světí je možné předpokládat další zisk do rozpočtu obce, který může být využíván pro další rozvoj obce Světí a přispívat k trvalému zlepšování životní úrovně místních obyvatel.

Klíčová slova: dotace, dotační politika, obec, rozpočet, trvale udržitelný rozvoj

The Possibilities of Municipal Development Based on the Absorption of Regional Subsidy Schemes

Summary

The project analyses and proposes the opportunities for funding from subsidy schemes that could be used for the development of Světí with regard to its future prosperity. Světí is a municipality located in the region of Eastern Bohemia. Currently, the municipality is struggling with a low number of qualified officials, insufficient experience in obtaining subsidy titles, the demanding administration of applying for subsidies, and securing the funds necessary to participate in obtaining the subsidies. The project thoroughly assesses the economic balance of the municipality, which has had to burden its budget with a loan in order to secure its further development. This involves a risk of falling into a debt trap and having to repay the loan for many years.

The analyses show that the municipality can finance its planned projects using subsidies and a loan, which, however, will burden the budget in the long run. By combining its saved funds and a loan, the municipality is able to ensure its development defined in the zoning plan according to its goals and the requirements of citizens.

Subject to compliance to the conditions of the proposed option for the construction of a central sewage system and a station for reed bed wastewater treatment in the municipality of Světí, it is possible to anticipate further profit for the municipality's budget, which can be used for further development of Světí and can contribute to the permanent improvement of the living standard of the local population.

Keywords: subsidies, subsidy policy, municipality, budget, sustainable development

Obsah

1 Úvod	8
2 Cíl práce.....	9
3 Literární přehled současného stavu problematiky	10
3.1 Dotace.....	10
3.1.1 Vymezení pojmu dotace	10
3.1.2 Historický vývoj dotační politiky Evropské unie	10
3.1.3 Vývoj dotační politiky v České republice	11
3.1.4 Význam dotací pro obce	12
3.1.4.1 Výhody a nevýhody vyplývající z čerpání dotací	13
3.1.5 Druhy dotací	14
3.2 Možnosti čerpání dotačních prostředků	15
3.2.1 Dotační tituly z Evropské unie	15
3.2.1.1 Strukturální a investiční fondy	16
3.2.1.2 Operační programy v programovém období 2014 – 2020	17
3.2.2 Dotační programy pro obce ze státního rozpočtu	19
3.2.3 Dotační programy pro kraje ze státního rozpočtu.....	20
3.2.4 Dotační programy pro Regionální rady regionů soudržnosti	21
3.3 Obec.....	21
3.3.1 Působnost obce	22
3.3.2 Zastupitelstvo obce	22
3.3.3 Rada obce.....	23
3.3.4 Starosta a místostarosta.....	24
3.4 Rozpočet obce	24
3.4.1 Rozpočtový proces.....	24
3.4.2 Střednědobý výhled rozpočtu	25
3.4.3 Rozpočtové provizorium	26
3.4.4 Příjmy rozpočtu	26
3.4.4.1 Daňové příjmy	27
3.4.4.2 Nedaňové příjmy	28
3.4.4.3 Kapitálové příjmy.....	29
3.4.4.4 Dotace a transfery.....	29
3.4.5 Výdaje rozpočtu.....	29
3.4.5.1 Běžné výdaje	30
3.4.5.2 Kapitálové výdaje.....	30
3.4.6 Závěrečný účet.....	32

4	Zhodnocení podkladových údajů	33
4.1	Obec Světí – analýza širších vztahů.....	33
4.1.1	Historie obce	35
4.1.2	Vývoj počtu obyvatel.....	36
4.1.3	Územní plán.....	36
4.1.4	Občanská vybavenost	37
4.2	Finanční analýza hospodaření obce Světí	38
4.2.1	Rozpočet obce 2017	38
4.2.1.1	Příjmy	39
4.2.1.2	Výdaje.....	40
4.2.2	Rozpočet obce 2018.....	41
4.2.2.1	Příjmy	42
4.2.2.2	Výdaje.....	43
4.2.3	Rozpočet obce 2019.....	44
4.2.3.1	Příjmy	45
4.2.3.2	Výdaje.....	46
4.2.4	Vývoj příjmů v letech 2017 – 2019	47
4.2.5	Vývoj výdajů v letech 2017 – 2019	48
4.3	Realizované dotace	49
4.4	Hodnocení získaných dotací	50
4.5	Dotační programy z Královéhradeckého kraje.....	51
4.6	SWOT analýza.....	53
5	Vlastní projekt.....	55
5.1	Možnosti čerpání dotací s jejich možnou kombinací.....	55
5.1.1	Kanalizace a čistírna odpadních vod	55
6	Diskuze	59
7	Závěr.....	62
8	Literatura.....	63
9	Seznam použitých zkratk.....	69
10	Samostatné přílohy	I

1 Úvod

Regionální politika EU, nazývaná též politika hospodářské a sociální soudržnosti (HSS), je odrazem principu solidarity uvnitř Evropské unie, kdy bohatší státy přispívají na rozvoj chudších států a regionů. Regionální politika EU se zaměřuje především na vyrovnaní hospodářských a sociálních rozdílů mezi 276 regiony v 28 členských státech Evropské unie.

Primárním cílem regionální politiky je podpora vytváření pracovních míst, konkurenceschopnosti firem, hospodářského růstu, udržitelného rozvoje a zlepšování kvality života občanů. K naplnění těchto cílů a řešení rozvojových potřeb regionů EU bylo na politiku soudržnosti pro období 2014 – 2020 vyčleněno 351,8 miliardy eur, tedy téměř třetina celkového rozpočtu EU. Nicméně s přihlédnutím k národním příspěvkům a dalším soukromým investicím, odhaduje se dopad politiky soudržnosti v letech 2014 – 2020 na přibližně 450 miliard eur.

Hlavní myšlenkou dotačních titulů je snižování regionálních rozdílů mezi jednotlivými státy či regiony Evropské unie a zvyšování kvality života na celém území EU. Nejenom Evropská unie poskytuje územně samosprávným celkům dotační prostředky, ale zároveň si klade podmínky čerpání dotací. Požadované podmínky je nutné nejen splnit při podání žádosti o podporu, ale také dodržet v průběhu celé realizace projektu a jeho udržitelnosti. V současném programovém období je udržitelnost projektu nastavena na období 5 let od obdržení dotace. Porušení podmínek stanovených poskytovatelem dotace je považováno za porušení rozpočtové kázně a citelně sankcionováno.

Jednou z možností zajištění rozvoje obce je v současné době využití čerpání dotačních programů poskytovaných na různých úrovních státní správy určených na rozvoj občanské vybavenosti. Dotace jsou významným zdrojem finančních prostředků pro rozvoj obce, které respektují principy trvale udržitelného rozvoje v oblasti regionálního rozvoje, životního prostředí, zemědělství, infrastruktury, kultury a mnoho dalších oblastí.

Obcím je nabízena široká škála dotačních programů, od evropských, národních, či krajských, které nabízí jejich čerpání za účelem rozvoje obce. Z hlediska administrativy a následné udržitelnosti je dosažitelnost dotačních programů, zejména pro malé obce, přinejmenším obtížná a značně riziková. Malé obce venkovského typu se potýkají s nedostatkem kvalifikovaných úředníků schopných dlouhodobé administrace žádostí o dotace, jejich čerpání v souladu se stanovenými kritérii a v neposlední řadě i zajištění stanovené doby udržitelnosti projektů.

Základním předpokladem pro obce je pečlivé posouzení vlastní ekonomické bilance, plánování svého budoucího rozvoje a dosažení prosperity na základě čerpání dotačních programů. Obce důkladnou ekonomickou analýzou předcházejí sankcím plynoucím z nedodržení zadaných pravidel od poskytovatelů dotací, využívají různé poradenské služby a tím zatěžují své rozpočty.

2 Cíl práce

Cílem diplomové práce je vyhodnocení a navržení způsobu čerpání dotačních titulů v obci Světí.

3 Literární přehled současného stavu problematiky

3.1 Dotace

Dotace zjednodušeně znamená peněžitý dar. Touto formou a za podmínek finanční spoluúčasti poskytovatel umožňuje příjemcům realizovat své vytyčené cíle (Envipartner 2009).

Transfery neboli dotace jsou definovány v zákonu č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, dále pak zákonem č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Jsou chápány jako peněžní prostředky ze státního rozpočtu, státních finančních aktiv či národního fondu, jež jsou poskytovány právnickým nebo fyzickým osobám, a to na stanovený účel. Podle Kassima & Lyonse (2013) jsou národní podpory velmi důležité a mají vliv na politiku Evropské unie.

V mnoha případech jsou obce finančně nesoběstačné a nejsou schopny zajistit takové finanční prostředky, aby pokryly vyšší výdaje. Dotace tvoří pro obce příjem ve formě nadstavby, a proto patří mezi objemově velmi významný zdroj jejich financování (Glaser 2017).

3.1.1 Vymezení pojmu dotace

Marková (2000) uvádí, že dotace jsou v zákonu chápány jako nenávratné financování určitého programu, projektu nebo činnosti poskytnuté z veřejných rozpočtů, za které neexistuje tzv. protiplnění. Tato nenávratnost je naplněna pouze v případě, že příjemce splní podmínky, za kterých mu dotace byly poskytnuty, a pak mu nevzniká žádný závazek vůči státnímu rozpočtu.

Jiný pohled na dotace nabízí § 14 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), kde pro konkrétní obce je zdrojem dotací zejména strana státu, Grantové agentury ČR, organizační složky státu nebo nejružnější typy dotací a příspěvky od nadačních fondů apod. Významným zdrojem peněžních prostředků je zdroj mimostátní, poskytnutý z Evropské unie.

Obcím mohou být poskytovány mimo jiné nenárokové dotace z rozpočtových kapitol některých ministerstev. Jedná se například o Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo pro místní rozvoj nebo Ministerstvo dopravy a spojů. Ty mohou být běžné, či kapitálové, tak uvádí Peková et al. (2008).

Obce mohou získat dotace od krajů v rámci přenesené nebo samostatné působnosti. V rámci přenesené působnosti se jedná o přerozdělení různých typů dotací, které kraje získaly ze státního rozpočtu. V rámci samostatné působnosti to mohou být dotace např. na rozvoj cestovního ruchu prostřednictvím programů, které vyhláší jednotlivé kraje (Provazníková & Sedláčková 2009).

3.1.2 Historický vývoj dotační politiky Evropské unie

Evropská unie (EU) je společenství demokratických evropských zemí. Vznik Evropské unie sahá svou historií do období druhé světové války. Po ukončení II. světové války v roce

1945 byly položeny základy k vytvoření nového řádu v západní Evropě, který byl založen na společných zájmech a na smlouvách zaručujících dodržování práva a rovnosti všech států. Brzy po válce zasáhl celý svět fenomén, který se nazýval Marshallův plán. Ovlivnil především ekonomický a politický vývoj východní a západní Evropy. Roku 1947, pouhé dva roky po válce, byl československý obchod a průmysl v kritickém stavu. Nevyhnutelná byla zahraniční hospodářská pomoc. Ta přišla v létě 1947 s projektem hospodářské pomoci, tzv. Programem evropské obnovy (Michálek 2007). Marshallův plán přispěl k hospodářské rekonstrukci západní Evropy, obnově průmyslu a zemědělství.

Barták (1999) říká, že smyslem Evropského hospodářského společenství byl vznik společného trhu vytvořeného na celní unii a čtyřech svobodách (volný pohyb kapitálu, služeb, osob a zboží). Hlavním prvkem vzniku EU ve sjednocovacím procesu Evropy bylo podepsání Maastrichtské smlouvy v roce 1992. Unie dotuje své aktivity z ročního rozpočtu, do kterého z větší části přispívají členské státy (Tauer et al. 2009). Crombrugghe et al. (1996) konstatuje, že v květnu 2004 vzniká historický milník představující přistoupení nových členských států k Evropské unii (Altrock 2006). Jak tvrdí Rožňák (2015) v roce 2009 vstoupila v platnost Lisabonská smlouva, která upravuje zakládající smlouvy a zakotvila i právní subjektivitu EU. V roce 2013 proběhla drobná změna těchto zakládajících smluv.

Nástrojem regionální a strukturální politiky EU se staly strukturální fondy. Kohezní fond (fond soudržnosti) zajišťuje finanční prostředky hospodářsky slabším zemím Evropské unie. Pro získání podpory z těchto fondů (na úrovni regionů, států a předkladatele konkrétního projektu) musí příjemci předložit EU kvalitně zpracované projektové a programové dokumenty (Wokoun 2008).

Bachtler & Downes (1999) upozorňují na transformaci střední a východní Evropy, která vytvořila nové prostorové vzorce hospodářské a sociální nerovnosti mezi západní a východní Evropou. Západoevropské státy byly ochotny budovat hospodářskou a měnovou politiku (Soetendorp 2014). Rozvojová spolupráce EU a jejich členských států prochází procesem rychlých změn (Hoebink 2010). Dinan (2014) říká, že dnešní EU je organizace regionální integrace s ekonomickou mocí a politickým vlivem. Jak uvádí Fjelstul (2019) je Evropská unie jedním z nejsložitějších právních systémů na světě.

3.1.3 Vývoj dotační politiky v České republice

Dle Pekové (2004) se dotace v ČR vyvíjely již od roku 1918, po vzniku samostatné Československé republiky. V tomto mezidobí, až do roku 1948 se obce potýkaly s nedostatkem finančních prostředků. Obce nebyly schopny z rozpočtu zajistit své potřeby jak vlastními daňovými, tak i nedaňovými příjmy. Tyto nedostatky byly doplňovány transfery ze státního rozpočtu, i přes které zadluženost obcí stále rostla, ačkoli příjmy z obecního majetku i z vlastní činnosti byly významnější než v současné době. V období 1948 až 1993 dotace představovaly hlavní část příjmů rozpočtů obcí. Obce byly do 20 % soběstačné, což znamenalo, že téměř všechny rozhodovací pravomoci v obcích ovlivňoval stát pomocí velkého objemu peněžních transferů, a to i přes fakt, že se od detailní účelovosti pozvolna upouštělo při jejich poskytování.

Po reformě veřejné správy v České republice roku 1993 došlo k posílení vlastních finančních prostředků obcí. Do státního rozpočtu plynuly největší daňové příjmy, do obecních

rozpočtů plynuly daně důchodového typu. Po roce 1996 jsou do rozpočtů obcí poskytovány investiční (kapitálové) účelové dotace. Na financování provozních, neinvestičních potřeb jsou poskytovány běžné dotace. Tyto transfery jsou poskytnuty na předem stanovený účel a jsou plně v kompetenci obce. Oba typy mohou být použity na potřeby běžných i kapitálových výdajů. Od roku 2000 narostl podíl dotací na příjmech obcí, který je spjat s reformou veřejné správy, tedy vznikem krajů, zrušením okresních úřadů a převodem kompetencí na obce. V období let 2005 až 2012 se podíl dotací obcí ustálil, a to zejména čerpáním finančních prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie. V následujícím období dochází ke stagnaci transferů určeným obcím. Do financování kapitálových výdajů obce zapojují finanční rezervy z minulých let, čímž kompenzují i zmiňovanou stagnaci na straně transferů (Peková 2004).

3.1.4 Význam dotací pro obce

Od vzniku Československé republiky, až do roku 1990 byl aplikován vysoce centralizovaný model fiskálního federalismu, což znamenalo nesoběstačnost pro obce s malým rozpočtem. To bylo závislé na politickém režimu a úsilím o kontrolu všeho z centra. I v dnešní době nejsou obce plně soběstačné, a to i přes kladení důrazu na jejich zvýšení rozpočtu, především z důvodu motivace dobrého hospodaření územně samosprávných celků (Peková 2011).

Jak tvrdí Peková (2011), centralizovaný model se vyznačuje zejména nízkou mírou soběstačnosti nižších vládních úrovní. Ústřední rozpočet je soběstačný, protože do něho plynou důležité veřejné příjmy, jejichž podstatnou část tvoří daně. Základním stavebním prvkem zmiňovaného modelu je centralizovaná pravomoc a ústřední financování. Tímto je zajištěna rozsáhlá a intenzivní kontrola činnosti a hospodaření nižších vládních úrovní ze strany státu.

Dle Pekové (2011) počínaje rokem 1993 začaly do rozpočtu obcí plynout finanční prostředky formou důchodových daní, nejvyšší podíl daňových příjmů však nadále plyne do státního rozpočtu. Po roce 1996 do rozpočtů územně samosprávných celků přibýly příjmy ze sdílených a svěřených daní. Z tohoto důvodu vznikají mezi obcemi velké rozdíly v daňovém výnosu, avšak tyto přidělené příjmy nejsou dostačující a nepokrývají potřeby obcí.

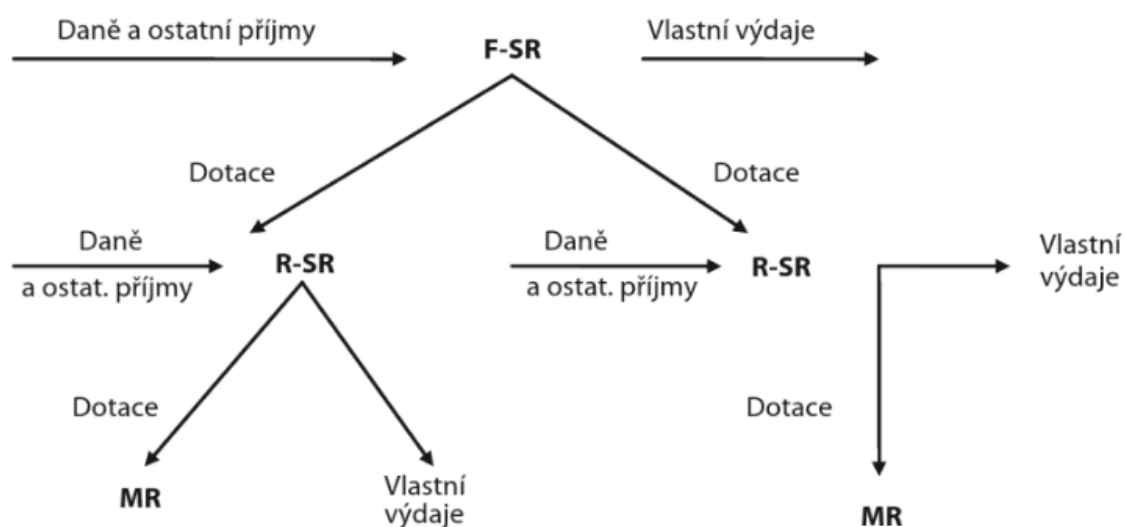
V roce 2001, jak uvádí Provazníková (2015) došlo ke zvýšení daňových příjmů obcí o podíl na DPH a později v roce 2008 došlo k jednotlivým úpravám rozpočtového určení daní, které měly za úkol vést k posílení příjmové základny menších obcí.

Od roku 1999 do současnosti je v České republice uplatňován kombinovaný model fiskálního federalismu, avšak platí, že daný model má jisté decentralizační prvky. To znamená, že územní celky mají své vlastní příjmy, jež jsou doplněny o dotace z vyššího rozpočtu. Princip demokracie je jedním z hlavních cílů, jež chrání práva občanů participovat se na řízení veřejných záležitostí s potřebou kooperace místních samospráv na mezinárodní úrovni, a též decentralizace moci na straně státu. V České republice je užíván přerozdělovací proces formou dotací, který zajišťuje zmírnění nerovného daňového výnosu v jednotlivých regionech a obcích. Kombinovaný model s decentralizačními prvky posiluje postavení územní samosprávy, a díky tomuto jsou územním rozpočtům vymezeny vyšší příjmy. Kombinovaný model může

centralizovat některé veřejné příjmy do státního rozpočtu, a naopak decentralizovat některé do rozpočtu jednotlivých úrovní územní samosprávy (Provazníková 2015).

Dle Pekové (2011) daňové určení a fiskální vazby v rozpočtové soustavě jsou upraveny zákonem č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech, zákonem č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní a zákonem o státním rozpočtu na příslušný rok. Nově například i vyhláškou 219/2019 Sb., o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů.

Dotace jsou pro obce důležitým faktem ke zvýšení svých příjmů. Pokud by obce nebyly schopny čerpat finanční prostředky z dotačních titulů, ztratily by tak ekonomickou nadstavbu svých rozpočtů.

Obrázek 1 – Kombinovaný model fiskálního federalismu (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z Provazníková 2015)

3.1.4.1 Výhody a nevýhody vyplývající z čerpání dotací

Jak již bylo zmíněno, hlavním zdrojem příjmů do obecních rozpočtů bývají daňové příjmy, či příjmy z vlastní činnosti (např. pronájmy budov, administrativní poplatky). Tyto zdroje však pokryjí pouze základní potřeby obce a na rozsáhlejší investice, již finanční prostředky nezbývají. Obce řeší financování u větších projektů pomocí dotačního financování a využitím úvěru, který však zatíží jejich rozpočet na dlouhá léta. Mezi zdroje financování patří různé typy příspěvků nebo dotací a darů, které přispívají k realizaci projektů. Z hlediska objemu finančních prostředků jsou hlavním zdrojem financování dotační politiky v České republice finanční prostředky z fondů Evropské unie, pomáhající mnoha obcím učinit svůj záměr. Tyto finanční prostředky ČR alokuje do operačních programů, které nabízí široké spektrum možností a jimiž obce mohou své projekty podpořit. Každý projekt však musí prokázat obecnou prospěšnost či společenský přesah plánovaných aktivit (Envipartner 2009).

Hlavní výhoda dotací spočívá v získání finančních prostředků k realizaci plánovaných projektů, na které obecní rozpočet není schopen dosáhnout z vlastních zdrojů. Nevýhodou čerpání dotací je díky byrokratické zátěži jak administrativní, tak i časová náročnost a následná udržitelnost (Holeček et al. 2009).

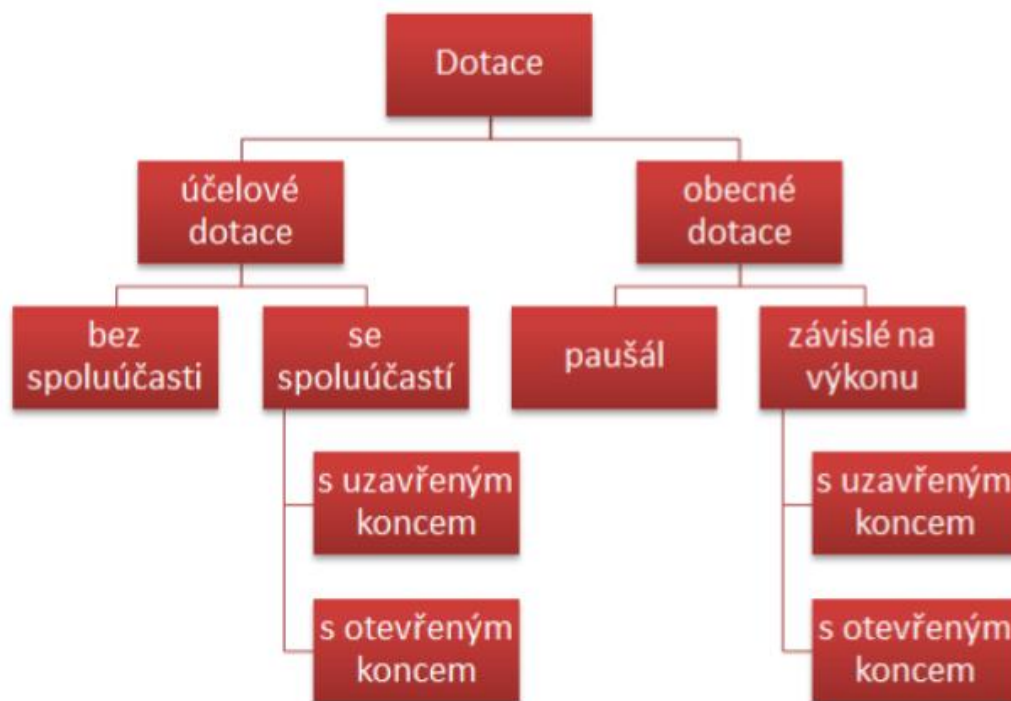
3.1.5 Druhy dotací

Dotace neboli dar určený na předem stanovený účel je jednou z možností, jak zvýšit příjmy obce a podpořit její rozvoj. Jedná se o finanční zdroje ze strukturálních a investičních fondů, jejichž poskytovatelem je Evropská unie. Fondy jsou určeny ke snížení regionálních rozdílů na celém území EU. Na základě finančních prostředků ze strukturálních a investičních fondů si Česká republika vytváří operační programy na určité období, a to dle potřeby regionálního rozvoje. Operační programy řeší konkrétní problém. V současnosti existuje mnoho druhů dotací, které lze dělit dle různých hledisek (Tauer et al. 2009).

Pro jednodušší pochopení významu dotací pro obce v systému financování obcí v České republice je nutné dotace třídit dle určitých kritérií.

Bailey (1999) ilustruje členění dotací na dvě základní skupiny:

- dotace účelové;
- dotace obecné.

Obrázek 2 – Nejúplnější typologie dotací dle Baileyho (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z Jílek 2008)

Účelové dotace neboli specifické dotace jsou poskytnuty na předem stanovený účel. Tyto dotace mohou být podmíněny spoluúčastí obcí na financování daných výdajů. Dotace „bez spoluúčasti“ jsou dotace, které představují pevnou neboli fixní částku. Ty, vyšší vládní úroveň poskytne obcím, na předem stanovené statky a služby. A to bez ohledu na to, zdali obce vynakládají své peněžní prostředky na danou službu, tak uvádí (Provazníková 2015).

Účelové dotace „se spoluúčastí“ člení Peková (2011) na dotace s uzavřeným koncem, nebo otevřeným koncem. Dotace s uzavřeným koncem jsou limitovány a dotace s otevřeným koncem nemají výši limitu stanovenou.

Bailey (1999) je názoru, že **obecné dotace** jsou na základě stanoveného kritéria použity na široké spektrum statků a služeb. Obec má tyto dotace ve své kompetenci a tím zvyšuje rozhodovací pravomoc obce. Tyto dotace se dělí z hlediska druhu na paušální dotace a na dotace závislé na výkonu (tzv. výkonové). Pevně vymezená částka, u níž není explicitně stanoveno její použití, se značí jako „paušální dotace“. Uvedené peněžní prostředky obce mohou využít na financování všech statků a služeb na základě vlastního uvážení. V tomto případě není obec vázána na předem zadané podmínky. Dotace „závislé na výkonu“ mohou být omezeny určitým limitem, v tomto případě hovoříme o dotacích s uzavřeným koncem. Pokud částka limitována není, jedná se o dotace s otevřeným koncem (Peková 2011).

3.2 Možnosti čerpání dotačních prostředků

3.2.1 Dotační tituly z Evropské unie

Vilamová (2004) uvádí, že z důvodu zásadních rozdílů mezi členskými státy Evropské unie se regionální a strukturální politika pokouší o regulaci těchto disparit pomocí hospodářské a politické soudržnosti.

Zejména podpora harmonického a vyváženého rozvoje regionů, rozvoj lidských zdrojů a snižování nezaměstnanosti, ochrana životního prostředí, snižování regionálních rozdílů a zabezpečení stejných příležitostí pro muže i ženy je cílem regionální politiky (Vilamová 2005).

Jak tvrdí Gabrisch & Werner (1998) právní rámec Evropské unie ponechává prostor pro koncept dotační politiky za předpokladu, že bude prohlášena za slučitelnou s politikou hospodářské soutěže EU. Vstupem České republiky do Evropské unie se otevřela možnost podílení se na společné politice EU.

Provazníková (2015) konstatuje, že se Česká republika může účastnit společné politiky Evropské unie včetně hospodářské politiky a sociální soudržnosti. Vzniká možnost čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Toto právo si vyhrazují i subjekty územní samosprávy (kraje, obce, svazky obcí a jimi zřizované a zakládané organizace).

3.2.1.1 Strukturální a investiční fondy

Hlavním cílem Evropské unie je stabilizovat sociální, ekonomickou a územní soudržnost (Pinho et al. 2015). Evropské fondy investují své finanční prostředky mezi členské státy a jejich regiony, které jsou určené ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů (MMR ČR 2019). Nahodil (2014) poukazuje, že fondy Evropské unie jsou určeny k financování cílů regionální a strukturální politiky EU, přičemž jejich hlavním cílem je zvyšování hospodářské vyspělosti členských zemí včetně jejich sblížení jak sociálně, tak i ekonomicky. Fondy EU jsou plánovány a projektovány na období sedmi let.

Jak uvádí Černý et al. (2012) malé obce s nízkou administrativní kapacitou jsou od čerpání dotací ze strukturálních fondů EU odrazovány z důvodu velké administrativní náročnosti a volí jednodušší způsob získání dotace, a to z rozpočtu kraje či státního rozpočtu.

Bundrick & Yuan (2019) tvrdí, že mezistátní soutěž mnoho států vedla k přijetí cílených programů určených pro hospodářský rozvoj.

Evropský sociální fond (ESF)

ESF investuje do lidských zdrojů, zaměřuje se na zkvalitnění zaměstnanosti či rozvoj vzdělávacích programů. Zároveň usiluje o pomoc znevýhodněným osobám a lidem, kteří jsou ohroženi chudobou či sociálním vyloučením. Pro Českou republiku v období 2014 – 2020 bylo vyčleněno 3,43 mld. Eur (MMR ČR 2015).

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV)

EZFRV napomáhá zvyšovat konkurenceschopnost odvětví zemědělství a lesnictví, snaží se o zlepšení životního prostředí, stavu krajiny, tak i zkvalitnění života ve venkovských oblastech a podporuje diverzifikaci venkovského hospodářství. Pro Českou republiku v období 2014 – 2020 bylo vyčleněno 2,3 mld. Eur (MMR ČR 2015).

Evropský námořní a rybářský fond (ENRF)

Hlavním cílem ENRF je garantování trvale udržitelného rozvoje evropského rybolovu a akvakultury. Tento fond financuje činnosti, které se týkají mořského i vnitrozemského rybolovu, jež podporuje konkurenceschopnost, ochranu a zkvalitnění podmínek rybolovu. Pro Českou republiku v období 2014 – 2020 bylo vyčleněno 0,03 mld. Eur (MMR ČR 2015).

Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR)

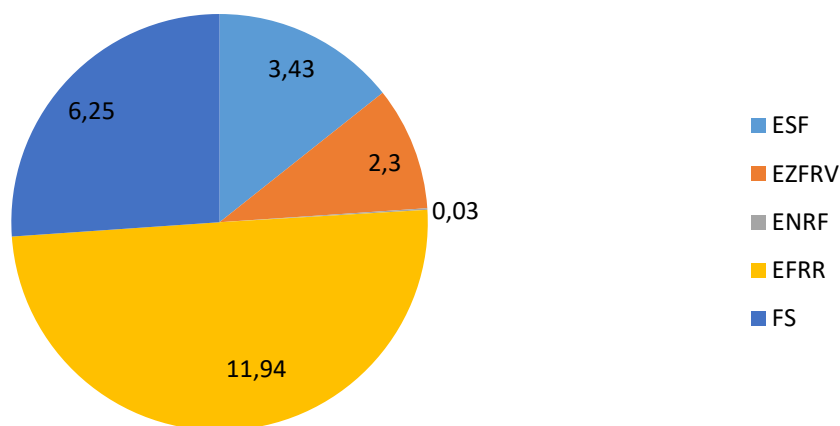
Cílem tohoto fondu je posilování regionální hospodářské a sociální soudržnosti pomocí investic do oblastí, které posilují růst, konkurenceschopnost a vytváří nová pracovní místa. Z EFRR jsou financovány i projekty Evropské územní spolupráce. Pro Českou republiku v období 2014 – 2020 bylo vyčleněno 11,94 mld. Eur (MMR ČR 2015).

Fond soudržnosti (FS)

FS je nazýván také jako Kohezní fond. Je určen na podporu méně rozvinutých států, nikoli regionů. Podporuje investiční projekty, avšak jen se zaměřením na ochranu životního prostředí, na oblast energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie a na dopravní infrastrukturu

většího rozsahu (MMR ČR 2019). Pro Českou republiku v období 2014 – 2020 bylo vyčleněno 6,25 mld. Eur (MMR ČR 2015).

Strukturální a investiční fondy v ČR (v mld. Kč)

Graf 1 – Strukturální a investiční fondy v ČR (v mld. Kč), (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z MMR ČR 2015)

3.2.1.2 Operační programy v programovém období 2014 – 2020

Dle Provazníkové (2015) je v programovém období 2014 – 2020 již třetí sedmiletý cyklus, ve kterém Evropská unie realizuje svou politiku soudržnosti. Úmyslem EU je pomocí fondů přispět v maximálním rozsahu ke splnění cílů, jež jsou stanoveny ve strategii EU 2020. V této strategii jsou definovány tři hlavní sociálně-ekonomické cíle, kterých má být dosaženo:

- inteligentní růst – snaha o vývoj ekonomiky, která je založena na znalostech a inovacích;
- udržitelný růst – ekologičtější a konkurenceschopnější ekonomika;
- růst podporující začlenění – vysoká zaměstnanost, která přináší sociální a územní soudržnost (Deffaa 2016).

Operační program Doprava

Operační program se zaměřuje zejména na zajištění kvalitní dopravní infrastruktury v celé ČR včetně postupného vyrovnání kvality dopravní sítě ČR v rámci EU. Dále je program zaměřen na podporu ekologické dopravy a využívání železniční a vodní dopravy. Řídícím orgánem je Ministerstvo dopravy (MMR ČR 2015).

Integrovaný regionální operační program

Cílem operačního programu je především vyvážený rozvoj území v regionech soudržnosti, zkvalitnění infrastruktury, zlepšení veřejné správy a veřejných služeb, a v neposlední řadě zajistit udržitelný rozvoj v obcích, městech a regionech. Řídícím orgánem je Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR ČR 2015).

Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost

Prioritou programu je dle MMR ČR (2015) dosažení konkurenceschopné a udržitelné ekonomiky založené na znalostech a inovacích, environmentální dimenze hospodářského rozvoje, schopnosti místních firem se prosazovat na světových trzích a dále v dlouhodobém horizontu vytváření nových pracovních míst. Řídícím orgánem je Ministerstvo průmyslu a obchodu.

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Operační program je zaměřen na rozvoj lidských zdrojů ve sféře vývoje a výzkumu včetně jejího udržitelného rozvoje a komplexní transformace pro zkvalitnění vzdělávacího systému v ČR. Řídícím orgánem je Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy (MMR ČR 2015).

Operační program Životního prostředí

Jak již z názvu vyplývá operační program je zaměřen na ochranu a zajištění kvalitního prostředí pro život obyvatel ČR, zmírňování dopadů klimatických změn, eliminaci negativních dopadů lidské činnosti na životní prostředí a podporu efektivního využívání zdrojů. Řídícím orgánem je Ministerstvo životního prostředí (MMR ČR 2015).

Program rozvoje venkova

Cílem programu je rozvoj venkova zaměřený na obnovu, udržení a zlepšení stavu životního prostředí, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství, investice a inovace do zemědělských, lesnických a potravinářských podniků, dále podpora krajinné infrastruktury a zvýšení hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech. Řídícím orgánem je Ministerstvo zemědělství (MMR ČR 2015).

Operační program Zaměstnanost

V operačním programu je hlavním cílem zlepšení lidského kapitálu obyvatel pomocí podpory zaměstnanosti a rovných příležitostí mezi ženskou a mužskou populací. Taktéž i sociální začleňování a boj s chudobou včetně modernizace a inovace veřejných služeb a veřejné správy. Řídícím orgánem je Ministerstvo práce a sociálních věcí (MMR ČR 2015).

Operační program Technická pomoc

Klíčovým principem operačního programu je zaměření se na prostředí pro implementaci Dohody o partnerství, zajištění kvalitní administrativy a zabezpečení jednotného monitorovacího systému se základem ve vysoké úrovni elektronizace dat, která zajistí zásadní snížení administrativní zátěže. Řídícím orgánem je Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR ČR 2015).

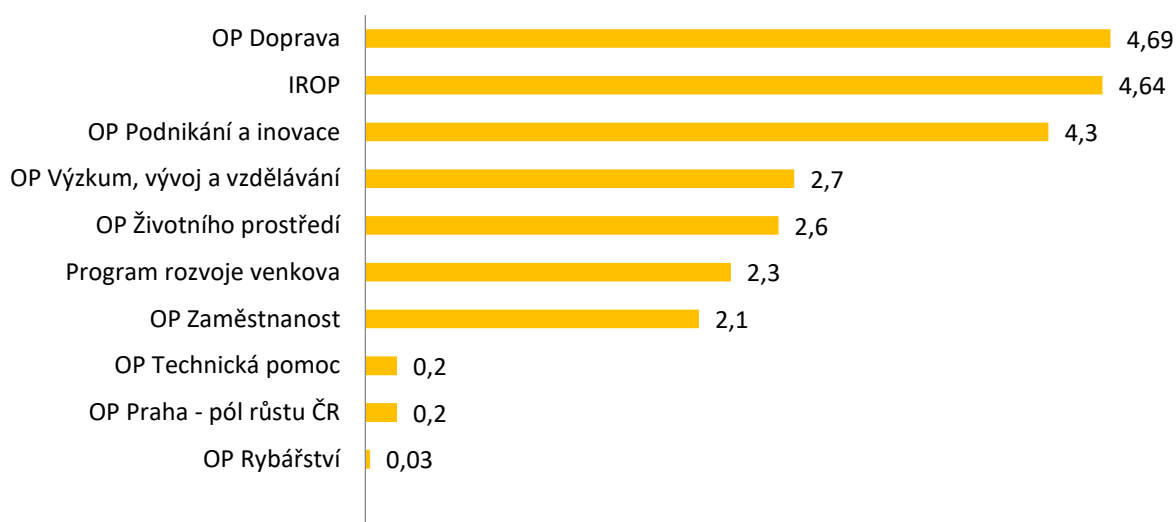
Operační program Praha – pól růstu ČR

Zaměřením OP Praha je podpora hlavního města Prahy v roli hlavního inovačního centra České republiky, čímž bude docíleno vyšší konkurenceschopnosti Prahy. Tuto roli naplní vytvoření ideálního podnikatelského prostředí a podpory vzdělání a vědy. Řídícím orgánem je hlavní město Praha (MMR ČR 2015).

Operační program Rybářství

Hlavním cílem operačního programu v České republice je rozvoj udržitelného chovu sladkovodních ryb během celého roku pro domácí trh. A to s možností použití moderních intenzivních systémů, které mají za cíl zvyšování produkce ryb a lepší využití přírodních zdrojů pomocí nabytých znalostí a zkušeností, které eliminují negativní dopad na životní prostředí. Řídícím orgánem je Ministerstvo zemědělství (MMR ČR 2015).

Programy v programovém období 2014 - 2020 (v mld. EUR)

Graf 2 – Přehled programů v programovém období 2014 – 2020 (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z MMR ČR 2015)

Svobodová (2015) upozorňuje, že v programovém období 2014 – 2020 se aktivita zaměřuje na podporu vzdělávání, zaměstnanosti a péče o životní prostředí.

3.2.2 Dotační programy pro obce ze státního rozpočtu

Poskytování dotací ze státního rozpočtu se řídí zákonem č. 336/2018 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2019, s účinností od 1. ledna 2019.

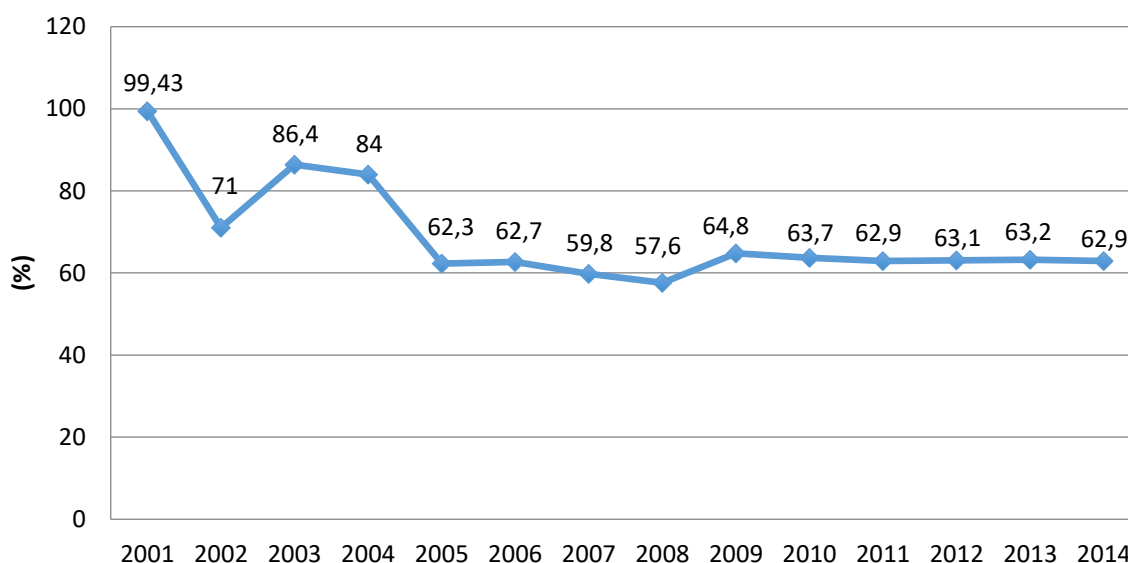
Jak tvrdí Provazníková (2015) ze státního rozpočtu lze čerpat pro obce běžné dotace, které mají za úkol zohlednit lokální specifika. Mezi dotace z všeobecné pokladní správy (VPS), které mohou obce také uplatňovat, patří dotace nenárokové (běžné i kapitálové), nicméně

kapitálové dotace musí být jmenovitě schvalované v rámci zákona o státním rozpočtu. Obce se setkávají s řadou nevýhod při uplatňování dotací. Jedním z důvodů jsou často se měnící procesy pro získání dotací, což způsobuje nejistotu obcí při rozpočítávání dlouhodobých výdajů. Dalším záporem se jeví i velký podíl účelových dotací, které jsou přísně zúčtovatelné a často jejich nevyužité části propadají.

3.2.3 Dotační programy pro kraje ze státního rozpočtu

Dle Provazníkové (2015) získávají kraje ze státního rozpočtu dotace na výkon státní správy v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům krajů. Jedná se především o účelové dotace na krajský úřad, tedy na platy zaměstnanců, provozní výdaje na energie, cestovné, služby spojů, povinné odvody na zdravotní a sociální pojištění, opravy včetně údržby a spotřeby materiálu. Dále účelové dotace na zastupitelstvo, tedy na platy a odměny zastupitelům, zákonné odvody a pojištění, ostatní provozní výdaje a prostředky na dokončení a vybavení kanceláří. Ze státního rozpočtu kraje získávají dotace v rámci souhrnného finančního vztahu, další dotace z kapitol příslušných ministerstev, z kapitoly VPS, ze státních mimorozpočtových fondů a z Evropské unie. Státní rozpočet je hlavním zdrojem dotací krajů. Kritériem pro určení velikosti tohoto příspěvku je upravený limit počtu zaměstnanců všech krajských úřadů na přenesený výkon státní správy. Významnou skupinu dotací představují dotace z ostatních kapitol státního rozpočtu, např. Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), Ministerstva dopravy a Ministerstva zdravotnictví. MŠMT tvoří největší skupinu s účelovými prostředky (tzv. přímými náklady) na osobní výdaje pedagogických a nepedagogických pracovníků škol.

Vývoj podílu dotací na celkových příjmech krajů

Graf 3 – Vývoj podílu dotací na celkových příjmech krajů (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z Provazníková 2015)

3.2.4 Dotační programy pro Regionální rady regionů soudržnosti

Rok 2007 se stal prvním rokem, kdy začaly působit Regionální rady, které jsou řídicími orgány jednotlivých regionálních operačních programů. Hlavním úkolem řídicích orgánů je získávat finanční prostředky z fondů EU prostřednictvím regionálních operačních programů. Regionální rady působí ve všech regionech soudržnosti, s výjimkou regionu soudržnosti Praha, kde tuto úlohu plní hlavní město Praha (Provazníková 2015).

3.3 Obec

Dle § 1 zákona 128/2000 Sb., o obcích „Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce.“ Obec hospodář s vlastním majetkem a je veřejnoprávní korporací. V právních vztazích obec vystupuje svým jménem a nese odpovědnost, která vyplývá z těchto vztahů. Při plnění svých úkolů obec chrání veřejný zájem, pečuje o všestranný rozvoj svého území a potřeby svých občanů (Česko 2000).

Velikosti obcí se vyznačují extrémní různorodostí (Prebilič & Bačlija-Brajnik 2019).

Dle § 3 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích v České republice rozlišujeme následující základní druhy obcí:

- obce – které nejsou nazvány městem;
- města – obec, která má alespoň 3 000 obyvatel, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády;
- městyse – obec, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády. Obec, která byla oprávněna přede dnem 17. května 1954 městysem, je městysem, pokud o to požádá předsedu Poslanecké sněmovny;
- statutární města – v současnosti je v České republice 26 statutárních měst. Odlišují se od ostatních tím, že mají právo obecně závaznou vyhláškou stanovit městské části nebo obvody, které jsou samosprávnými jednotkami s vlastními orgány jako jiné obce;
- hlavní město Praha – členěno na městské části.

Od pádu socialismu a přechodu k demokratickému systému řízení dochází mezi venkovem a městem k nerovnoměrným rozdílům (Kovács 2012). Po roce 1989 v České republice došlo vládními reformami k vytvoření kapitalistického systému založeného na pluralitní demokracii a tržní ekonomice (Sýkora 2006).

Levina (2017) říká, že k rozvoji regionů a obcí jsou používány právní a vývojové nástroje související se strategiemi a programy, jež jsou založeny na vzájemné finanční spolupráci. Jak uvádí Bernard (2011) za úspěšně rozvinutou obec lze považovat takové sídlo, které nabízí dostatek kvalitních ekonomických příležitostí, je vybaveno službami uspokojující základní

potřeby uvnitř sídla, je populačně stabilní s vyrovnanou věkovou strukturou, je esteticky řešeno a nabízí zdravé a udržitelné životní prostředí.

3.3.1 Působnost obce

Peková et al. (2008) říká, že lze dle zákona rozdělit působnost obce na:

- vlastní samosprávnou funkci – tzv. samostatná působnost;
- přenesené funkce – tzv. přenesená působnost.

Samostatná působnost obce

Do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které obec může spravovat samostatně. Jedná se především o uspokojování potřeb bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku (Česko 2000). V rozsahu samostatné působnosti obec mimo jiné hospodáří se svým majetkem. Majetek obec využívá účelně a hospodárně, chrání ho před zničením, odcizením, poškozením či zneužitím (Česko 2000).

Přenesená působnost obce

Provazníková & Sedláčková (2009) uvádějí, že přenesenou působnost vykonávají výkonné orgány obcí, které jsou podřízeny a kontrolovány orgány státní správy v České republice.

Peková (2004) tvrdí, že přenesená působnost je vykonávána ve smíšeném modelu místní správy. Tento model zobrazuje výkon státní správy orgány obcí, jež jsou podřízeny a kontrolovány krajskými úřady a orgány státní správy. Přenesenou působnost v rozsahu, která je vymezena zákonem vykonává obecní úřad, a to ve správním obvodu obce. V přenesené působnosti, obce zajišťují úkoly decentralizované veřejné správy, kde se starají o veřejné statky pro občany své obce i pro obce sousední.

Dle Provazníkové (2015) obce s přenesenou působností disponují činnostmi, mezi které například patří projednávání přestupků, rozhodování o místních a účelových komunikacích, vydávání nařízení obcí. Zároveň jsou vodoprávním a povodňovým orgánem a orgánem ochrany přírody a zdraví.

3.3.2 Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce je orgán, který samostatně spravuje obec. Zákon o obcích č. 128/2000 Sb. uvádí, že zastupitelstvo je složeno z několika členů, jejichž počet je stanoven dle počtu obyvatel v obci a velikosti územního obvodu.

Tabulka 1 – Počet členů zastupitelstva podle počtu obyvatel obce (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z § 68 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích)

Počet obyvatel	Počet členů zastupitelstva
< 500	5 – 9
501 – 3 000	7 – 15
3 001 – 10 000	11 – 25
10 001 – 50 000	15 – 35
50 001 – 150 000	25 – 45
> 150 000	35 – 55

Peková et al. (2008) konstatuje, že zastupitelstvo obce má v samostatné působnosti hlavní rozhodovací pravomoci, a tedy může rozhodovat ve všech samosprávných záležitostech. Výjimkou jsou záležitosti patřící do rozhodovací pravomoci zastupitelstva kraje jako vyššího samosprávného celku. Členové zastupitelstva jsou voleni na období 4 let. Počet jejich členů závisí na počtu obyvatel obce a na velikosti územního obvodu obce.

Zastupitelstvo obce disponuje pravomocemi a je mu vyhrazeno: schvalování programu rozvoje obce, schvalování rozpočtu obce a závěrečného účtu, zřizování peněžních fondů obce, zřizování a rušení příspěvkových organizací, delegování a navrhování zástupců obce, vydávání obecně závazných vyhlášek obce, rozhodování o vyhlášení místního referenda, navrhování změn katastrálního území uvnitř obce, zřizování a zrušování obecní policie, rozhodování o spolupráci obce s jinými obcemi, plnění úkolů stanovené zvláštním předpisem (Česko 2000).

Dále zastupitelstvo rozhoduje o poskytování věcných a peněžitých darů, jejichž hodnota je vyšší než 20 000 Kč, poskytování dotací a návratných finančních výpomocí nad 50 000 Kč a o uzavírání smluv o přijetí a poskytnutí úvěru nebo zápůjčky (Česko 2000).

Dle zákona o obcích č. 128/2000 Sb. jsou veškerá zasedání zastupitelstva obce veřejná a o jejich průběhu je pořizen zápis. Tímto dokumentem zastupitelstvo informuje své občany.

3.3.3 Rada obce

Zákon o obcích č. 128/2000 Sb., § 99 říká, že rada je výkonným orgánem obce a ze své činnosti odpovídá zastupitelstvu obce. V oblasti přenesené působnosti může rada rozhodovat, pokud tak stanoví zákon. Radu obce tvoří starosta, místostarosta a další členové z řad členů zastupitelstva. V obcích, kde je počet zastupitelů nižší než 15 členů se rada obce nevolí. Počet členů rady obce v rozmezí od 5 do 11 členů a nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce.

Schůze rady obce se konají dle potřeby a jsou neveřejné. Stejně jako u schůzí zastupitelstva, rada obce pořizuje ze své schůze zápis, který podepisuje starosta s místostarostou či jiným radním (Česko 2000).

Dle zákona o obcích č. 128/2000 Sb., § 102 rada obce připravuje pro jednání zastupitelstva obce návrhy a zajišťuje plnění jimi přijatých usnesení. Tato usnesení rady jsou schvalována nadpoloviční většinou všech členů rady obce.

3.3.4 Starosta a místostarosta

Starosta je jedním z aktérů, kteří se podílejí na rozvoji obce. K tomuto rozvoji by mimo jiné měla přispět jeho iniciativa k možnému čerpání dotačních titulů.

Jak uvádí zákon o obcích č. 128/2000 Sb., starosta zastupuje obec navenek. Zastupitelstvo obce ze svých řad volí do funkce starostu i místostarostu. Starosta obce odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok, uzavírá a ukončuje pracovní poměr se zaměstnanci obce, odpovídá za informovanost veřejnosti o činnosti obce, plní úkoly stanovené zákonem a zvláštními zákony. Dále svolává a řídí zasedání zastupitelstva obce a rady obce, podepisuje s ověřovateli zápisy z jednání.

3.4 Rozpočet obce

Provazníková (2015) vnímá rozpočet územně samosprávného celku jako decentralizované peněžní fondy, kde se soustřeďují příjmy a výdaje. Rozpočet obce je nástrojem zabezpečení financování obecní politiky a tento nástroj uvádí do souladu plánované příjmy a výdaje.

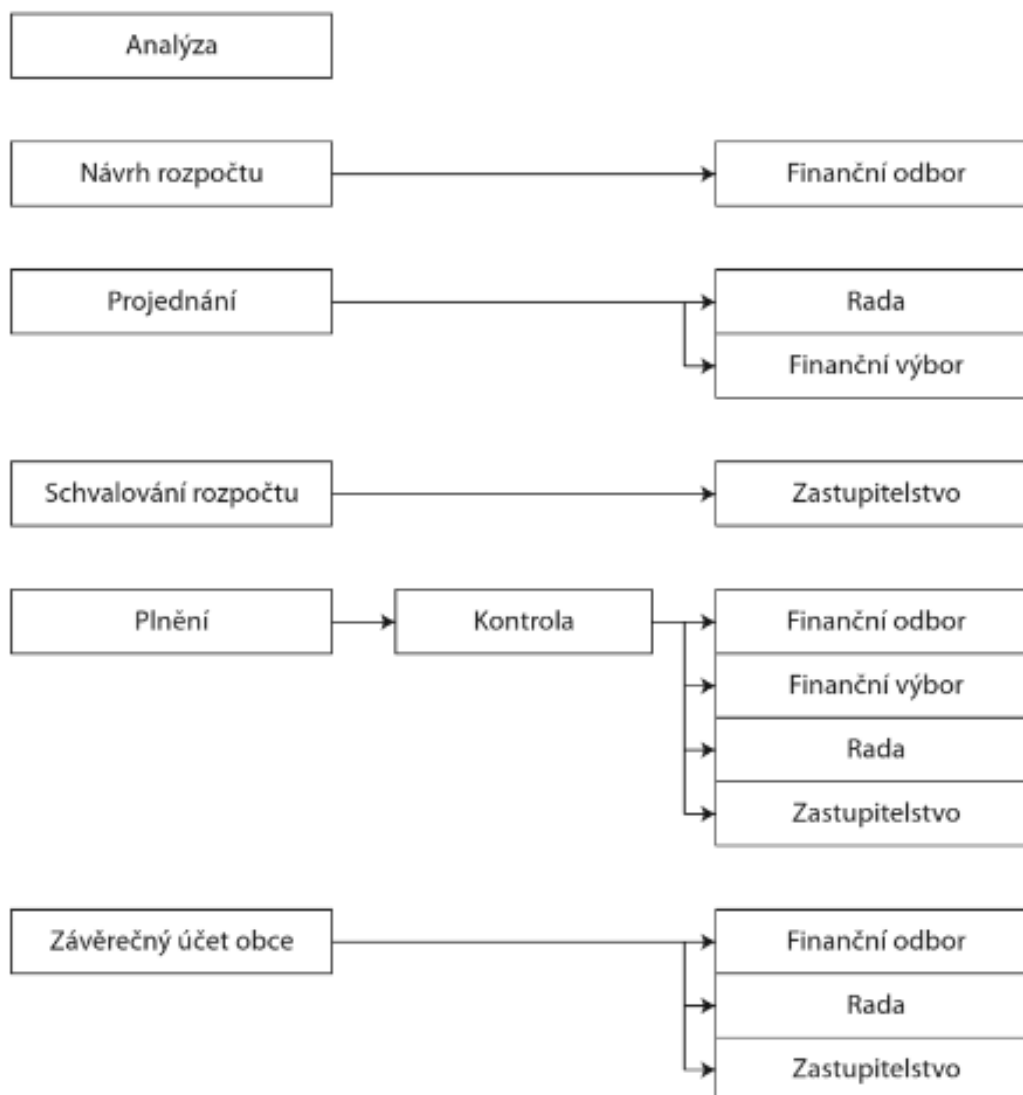
Dle § 7, § 9 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů jsou příjmy a výdaje rozpočtu obce vztahovány k financování investičních potřeb a jsou zachyceny v kapitálovém rozpočtu. Příjmy a výdaje se obvykle neopakují a jsou jednorázové. Rozpočet obce má sloužit ke shromažďování zdrojů pro získávání dlouhodobých aktiv. Kapitálový rozpočet je sestavován jako vyrovnaný, deficitní či přebytkový. V případě vyrovnaného rozpočtu je značena rovnost příjmů i výdajů, deficitní rozpočet značí vyšší výdaje než příjmy a rozpočet přebytkový uvádí vyšší příjmy nežli výdaje, tak uvádí Provazníková (2015).

3.4.1 Rozpočtový proces

Provazníková (2015) spatřuje rozpočtovým procesem souhrn činností, které jsou nepostradatelné k řízení hospodaření územně samosprávného celku v daném rozpočtovém období. Rozpočet obce se zpravidla sestavuje na období jednoho kalendářního roku a dělí se do několika etap:

- analýza minulých období a sestavení priorit pro rozpočtové období;
- sestavení návrhu rozpočtu;
- projednání a schválení rozpočtu;
- kontrola a plnění rozpočtu;
- přehled o skutečném plnění rozpočtu (závěrečný účet);
- následná kontrola;
- aktualizace programu rozvoje a rozpočtového výhledu.

Dále Provazníková (2015) uvádí, že sestavení návrhu rozpočtu a tvorbu podkladů pro zhotovení rozpočtu zpravidla provádí finanční výbor, jakožto výkonný orgán obce. Sestavený návrh rozpočtu se projednává ve finančním výboru a v radě obce. Schválení rozpočtu je ve výhradní pravomoci zastupitelstva.

Obrázek 3 – Fáze rozpočtového procesu (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z Peková 2004)

3.4.2 Střednědobý výhled rozpočtu

Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů č. 250/2000 Sb. uvádí, že střednědobý výhled rozpočtu je nástrojem územního samosprávného celku pro střednědobé finanční plánování rozvoje hospodaření obce. Zpravidla se sestavuje na období 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet obce. Obsahuje souhrnné údaje o příjmech a výdajích, dlouhodobých závazcích a pohledávkách. Tento dokument schvaluje zastupitelstvo obce.

Jak říká § 3 odst. 2 zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů č. 250/2000 Sb., od roku 2001 stát uložil formou zákonné povinnosti územně samosprávným celkům tento výhled sestavovat, a to ve 4 ukazatelích: celkové příjmy, celkové výdaje, celkové pohledávky a celkové závazky.

3.4.3 Rozpočtové provizorium

Pokud obec neschválí před 1. lednem rozpočtového roku rozpočet, musí se rozpočtové hospodaření územně samosprávného celku v době do schválení rozpočtu řídit pravidly rozpočtového provizoria. Rozpočtové provizorium schvaluje zastupitelstvo obce (Česko 2000).

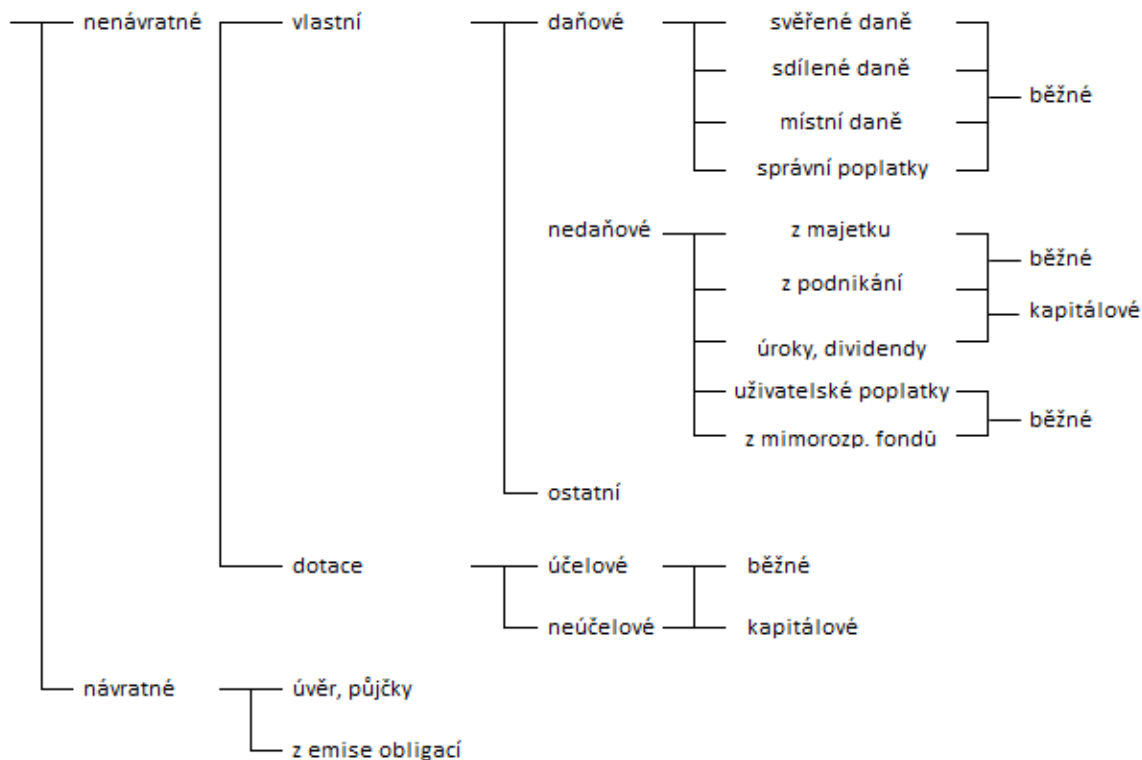
3.4.4 Příjmy rozpočtu

Jak uvádí Provazníková (2015) jsou příjmy rozpočtu územně samosprávných celků velmi důležité pro jejich hospodaření a rozvoj. Tato důležitost má neustále rostoucí tendenci. Příjmy obcí jsou heterogenní a dělí se na vlastní a cizí. Obec rozhoduje o vlastních příjmech, zatímco cizí příjmy jsou závislé na centrální úrovni vlády.

Obec zajišťuje i úkoly v rámci přenesené působnosti, které na ni přenáší stát na základě zákonů, proto na jejich financování musí získat finanční prostředky ze státního rozpočtu neboli dotace (Nahodil 2009).

Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů č. 250/2000 Sb. zdůrazňuje, že příjmy obce jsou tvořeny zejména: příjmy z vlastního majetku, příjmy z výsledků vlastní činnosti, příjmy z hospodářské činnosti, příjmy z místních poplatků, dotace ze státního rozpočtu, přijaté peněžité dary a příspěvky.

Třídění veřejných příjmů:

Obrázek 4 – Příjmy veřejného rozpočtu (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z Peková 2004)

3.4.4.1 Daňové příjmy

Největší příjmy plynoucí do rozpočtu obce jsou příjmy daňové. Patří do příjmů opakovatelných, tudíž do rozpočtu obce plynou každým rokem. Mají velký vliv na finanční stabilitu rozpočtu obce a zajišťují poskytování a financování veřejných statků a služeb, které obec poskytuje svému obyvatelstvu.

Daňová legislativa je zakotvena v zákonu č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. Daně plní funkci alokační (získávání peněžních prostředků neboli financování veřejného sektoru), redistribuční (zmírnění nerovností mezi subjekty – progresivní daně) a stabilizační (určeny ke zmírnění cyklických výkyvů – stabilizace ekonomiky), jak konstatuje Peková et al. (2008).

Dle zákona 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní jsou daňové příjmy rozděleny na svěřené a sdílené daně a na místní a správní poplatky.

Schéma rozpočtového určení daní pro rok 2016 se nachází v příloze č. 1

Svěřené daně neboli výlučné či rozpočtové daně jsou daně, které plynou do jednoho rozpočtu, a to buď státního nebo do rozpočtu příslušného stupně územní samosprávy. Příkladem svěřené daně je daň z nemovitostí, daň spotřební nebo daň silniční (Peková 1997).

Sdílené daně představují nejvýznamnější zdroj daňových příjmů do rozpočtu obce. U této daně stát rozhoduje prostřednictvím procenta z celkového výnosu, kolik bude náležet obcím. Mezi sdílené daně patří daň důchodové (DPFO, DPPO), daň z přidané hodnoty, či daň z minerálních olejů (Peková 1997).

Místní poplatky jsou legislativně zakotveny v zákonu č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Tyto poplatky jsou na základě vyhlášky vybírány a spravovány obecními úřady a tvoří minimální příjem do obecního rozpočtu.

Dle zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích (§ 1) mohou obce vybírat tyto poplatky:

- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů;
- poplatek ze psů;
- poplatek za užívání veřejného prostranství;
- poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst;
- poplatek za zhodnocení stavebního pozemku s možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace;
- poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt;
- poplatek z ubytovací kapacity;
- poplatek ze vstupného.

Správní poplatky neboli příjmy z vlastní správní činnosti jsou příjmy za správní úkony, jenž obce vykonávají v rámci přenesené působnosti. Mezi tyto činnosti patří například: ohlášení změny bydliště, ověření podpisu na listině, přijetí žádosti o výpis z rejstříku trestů, vydání stavebního povolení, nahlížení do matriční knihy, výpisy z úředních spisů a další úkony dle zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích.

3.4.4.2 Nedaňové příjmy

Peková et al. (2008) spatřuje nedaňové příjmy jako nezanedbatelnou část příjmů rozpočtu, ačkoli se téměř vždy jedná o příjmy jednorázové, které nevyplývají z povinnosti uložené zákonem, nýbrž jsou důsledkem aktivity obce nebo jiných subjektů. Mezi nedaňové příjmy patří příjmy z vlastního podnikání, příjmy z pronájmu nebo z prodeje majetku ve vlastnictví obce, příjmy od vlastních neziskových organizací, či příjmy z obchodování s cennými papíry.

3.4.4.3 Kapitálové příjmy

Do kategorie vlastních příjmů, jak uvádí Hamerníková & Maaytová (2010), patří příjmy daňové, příjmy nedaňové a příjmy kapitálové. Dle charakteru se označují jako příjmy jednorázové. Kapitálovými příjmy jsou příjmy z prodeje vlastního majetku, příspěvky na pořízení dlouhodobého majetku, příjmy z prodeje cenných papírů či majetkových podílů. Tyto příjmy jsou velmi často využívány pro financování investičních záměrů.

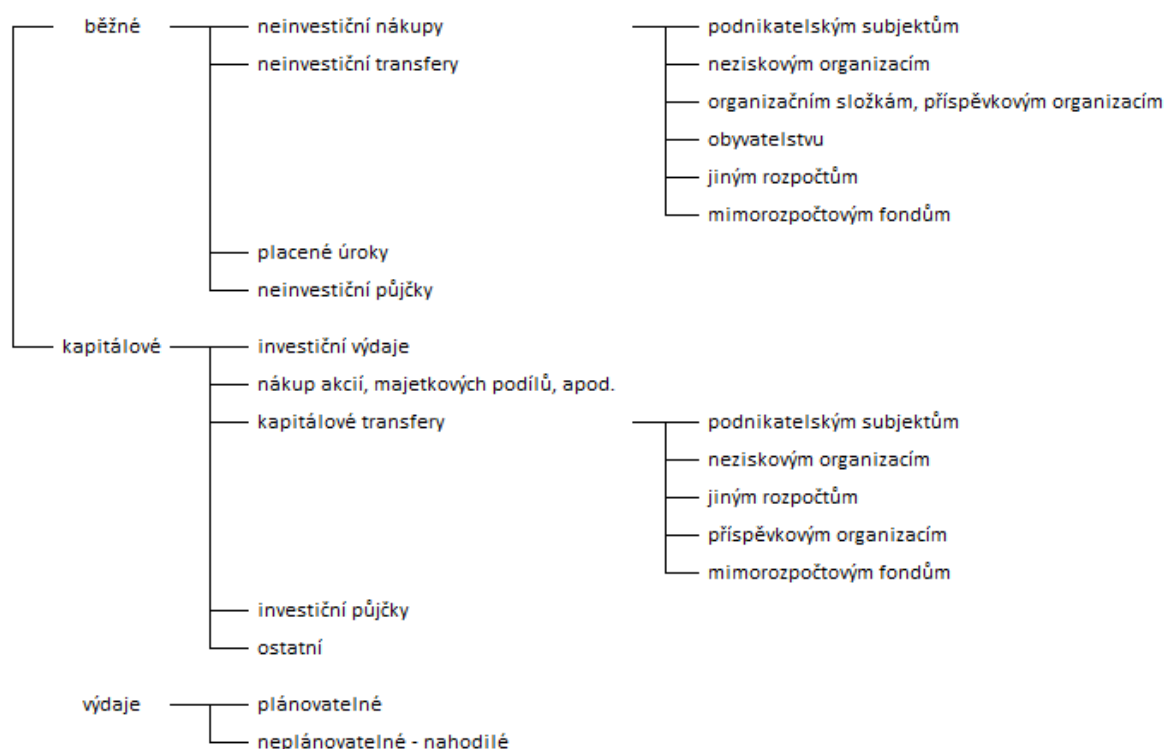
3.4.4.4 Dotace a transfery

Obce nejsou dostatečně finančně soběstačné, aby mohly zajistit svůj rozvoj v rámci přenesené působnosti. To je důvod, proč obce čerpají finanční prostředky formou dotačních titulů. Dotace tvoří druhou nejdůležitější položku v rozpočtu, hned po příjmech daňových. Mimo dotací na financování přenesené působnosti jsou obcím vypláceny dotace účelové. Ty jsou rozděleny na dotace běžné (financování provozních potřeb) a dotace kapitálové neboli investiční. Dotace jsou přidělovány na základě zákona o státním rozpočtu na příslušný rok a vyplácí jim je příslušná ministerstva. Další možností jsou nenárokové dotace z rozpočtových kapitol některých ministerstev nebo ze státních mimorozpočtových fondů. Mimo jiné jsou obce schopny získat dotace z Evropské unie nebo od krajů (Provazníková & Sedláčková 2009).

3.4.5 Výdaje rozpočtu

Peková (2011) zdůrazňuje, že veřejné výdaje představují rozčlenění, využití veřejných rozpočtů a mimorozpočtových fondů v rozpočtové soustavě a jsou jedním z nástrojů, které ovlivňují proporce mezi soukromým a veřejným sektorem.

Dle názoru Nahodila (2009) má obec mimo příjmů i své výdaje, protože se podílí na financování veřejných statků pro obyvatelstvo. Výdaje se člení na plánované a neplánované, běžné a kapitálové. Mezi běžné výdaje patří nákup služeb, výdaje na financování veřejných statků, např. veřejné komunikace, vodovody a kanalizace. Kapitálové výdaje jsou určeny především na pořízení nových investic.

Obrázek 5 – Výdaje veřejného rozpočtu (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z Peková 2011)

Nejdůležitější skupinou nenávratných výdajů jsou alokační výdaje na financování veřejných statků, jenž by měly být kryty výnosem tzv. svěřených a sdílených daní, dále výnosy z místních a uživatelských poplatků a zároveň částečně tvořeny dotacemi z rozpočtové soustavy. Tyto výdaje jsou charakteru běžných i kapitálových výdajů. Patří sem např. výdaje na preferované veřejné statky (např. vzdělávání), na vlastní správu a samosprávu, veřejný pořádek a bezpečí, veřejné osvětlení atd. (Nahodil 2009).

3.4.5.1 Běžné výdaje

Jak říká Peková et al. (2008) běžné výdaje neboli výdaje neinvestiční či provozní jsou největší skupinou a jsou určeny k financování běžných, každým rokem se opakujícím potřebám v rozpočtovém roce. Značnou část běžných výdajů je nutné zajistit, protože jsou podloženy zákony. Jedná se o tzv. nárokové mandatorní výdaje. Mezi tyto zákony patří např. zákon o veřejné zdravotní péči, sociálních službách a povinné školní docházce.

3.4.5.2 Kapitálové výdaje

Kapitálové výdaje jsou určeny k financování dlouhodobých, zejména investičních potřeb s možností zabezpečování veřejných statků pro občany z dlouhodobého hlediska (zpravidla se jedná o období delší než jeden rozpočtový rok). Tyto investice se pravidelně neopakují

a mají jednorázový charakter vynakládaný na konkrétní investice ve veřejném sektoru, tak uvádí Hamerníková & Maaytová (2010).

Tabulka 2 – Přehled hlavních výdajových oblastí z rozpočtů obcí (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z Provazníková 2015)

Skupina výdajů	Výdajové oblasti
1. Služby pro obyvatelstvo	• komunální služby: čistota obce, veřejná zeleň, veřejné osvětlení • životní prostředí: nakládání s odpady, péče o přírodu a krajinu, ochrana ovzduší (změny technologie vytápění) • základní a mateřské školy • bydlení: pronájem obecních bytů, výstavba nových bytů • kultura: divadelní činnost, knihovny, muzea, ochrana památek, sdělovací prostředky • podpora tělovýchovy a zájmových organizací • zdravotnictví (zřizování jeslí, nemocnic)
2. Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	• údržba silnic, chodníků, veřejných prostranství • odvod a čištění odpadních vod • provoz veřejné silniční dopravy • zajišťování pitné vody • podpora rozvoje podnikání
3. Sociální věci a politika zaměstnanosti	• některé sociální dávky • zřizování sociálních zařízení jako: domov důchodců, domy s pečovatelskou službou, domovy pro matky s dětmi
4. Všeobecná veřejná správa a služby	• činnost obecního úřadu • zastupitelské orgány • finanční operace
5. Bezpečnost státu a právní ochrana	• obecní policie • požární ochrana • civilní obrana
6. Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství	• obhospodařování půdního fondu • obhospodařování obecních lesů

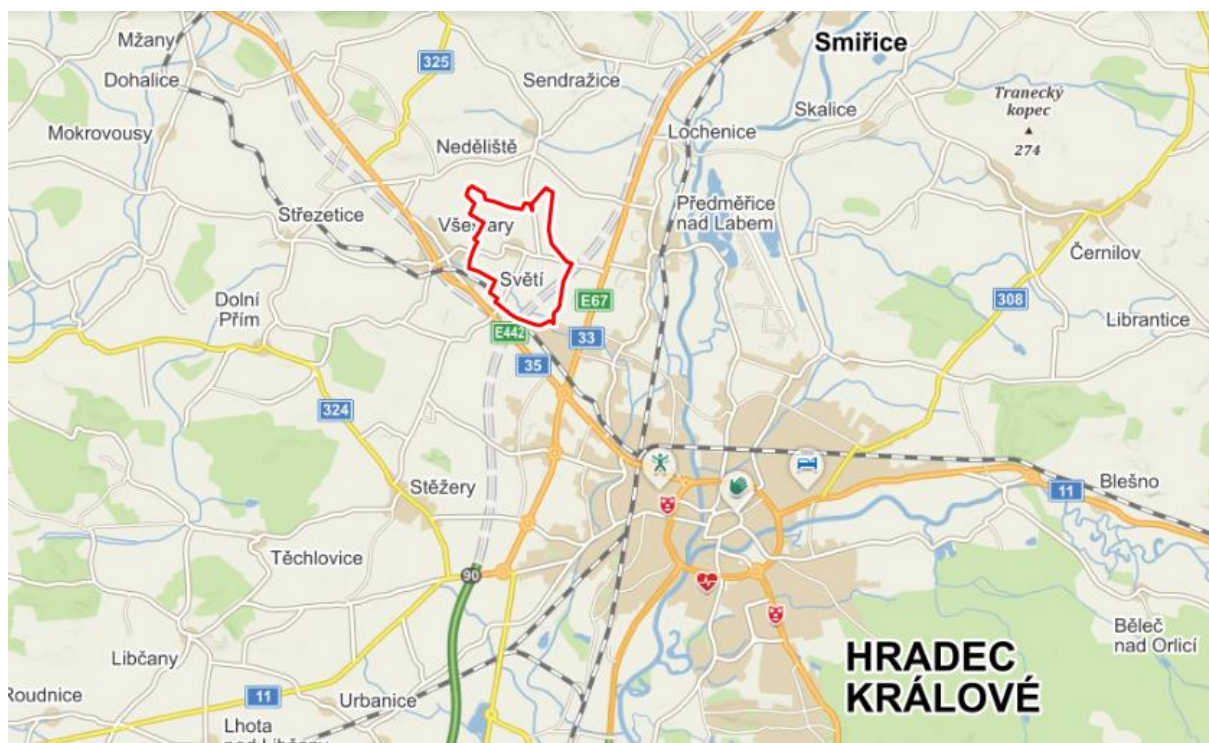
3.4.6 Závěrečný účet

Na základě zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů č. 250/2000 Sb. je obec povinna po skončení kalendářního roku zpracovat údaje o ročním hospodaření územního samosprávného celku do závěrečného účtu. Jsou zde zapracovány veškeré údaje o plnění rozpočtu příjmů a výdajů v plném členění podle rozpočtové skladby, údaje o hospodaření s majetkem a finančních operacích. Obec je ze zákona povinna zajistit přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok. Projednání závěrečného účtu se uzavírá vyjádřením souhlasu s celoročním hospodařením, a to bez výhrad nebo s výhradami.

4 Zhodnocení podkladových údajů

4.1 Obec Světí – analýza širších vztahů

Obec Světí se nachází ve východních Čechách v Královéhradeckém kraji a je vzdálena od krajského města Hradec Králové 7 km severozápadním směrem. V současné době žije v obci 293 obyvatel. Nadmořská výška je 245 metrů nad mořem a je rozložena v jednom katastrálním území o rozloze 320 ha (Obec Světí 2020).

Obrázek 6 – Mapa obce Světí (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z Seznam 2020 [online])

Dominantou obce je historický kostel svatého Ondřeje, jenž je zapsán na seznamu kulturních nemovitých památek. První zmínky o kostelu byly již z roku 1365, kdy obec patřila německým rytířům z nedalekého Hradce Králové. Kostel sv. Ondřeje byl původně postaven v gotickém stylu a později byl upraven ve stylu renesančním, a to až koncem 18. století. V kostele jsou umístěny tři zvony, z nich nejstarší je z roku 1603.

Obrázek 7 – Kostel sv. Ondřeje (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z Seznam 2020 [online])

V roce 2001 obec Světí stála u vzniku dobrovolného svazku obcí s názvem „Mikroregion obcí Památkové zóny 1866“. Tento svazek byl založen z důvodu ochrany a prosazování společných zájmů členských obcí. Snahou svazku je všestranný rozvoj území, péče o potřeby občanů všech členských obcí a ochrana veřejného zájmu. V nynější době se ve svazku sdružuje 10 obcí. Jsou to obce, které byly v rozhodující bitvě rakousko-pruské války roku 1866 nejvíce zasaženy: Benátky, Čistěves, Hořiněves, Máslojedy, Neděliště, Sendražice, Střezetice, Světí, Vrchovnice a Všestary. Celková plocha území je cca 5 857 ha s 7 200 obyvateli (DSO 2020).

Obrázek 8 – Mapa Mikroregionu obcí Památkové zóny 1866 (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z DSO 2020 [online])

V obci Světí se nachází naučná stezka s názvem „Život ve vodě, lese a na poli“ v prostoru Na Panně, kterou roku 2014 slavnostně otevřela. Naučná stezka má celkem pět informačních zastavení, které jsou doplněny lavičkami a informují návštěvníky o kladném přístupu chování se k živým organismům a přírodě.

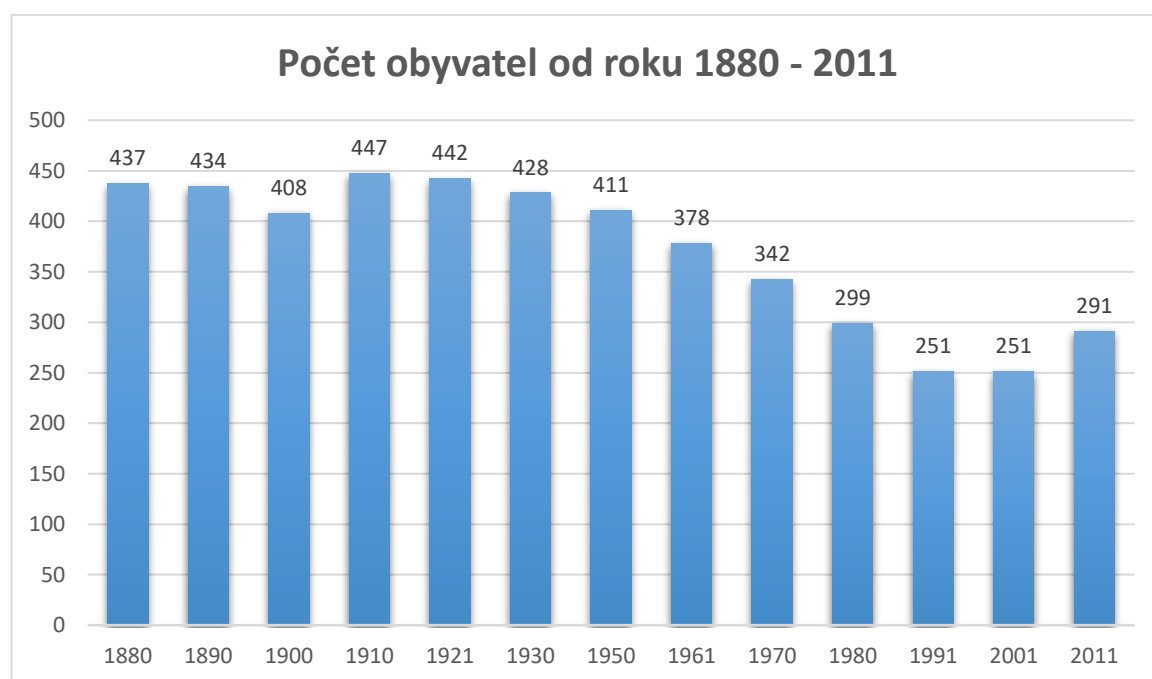
4.1.1 Historie obce

Obec Světí se roku 1369 a 1379 nazývala Světy. V roce 1402 Světín a v roce 1405 Svěci. Roku 1436 získala obec nynější název Světí. K obci náležely samoty Mlýnek čp. 56, hostinec čp. 53 a strážní železniční domek čp. 57. Okolními vesnicemi byly Nedělišťe, Lochenice, Předměřice nad Labem, Plotiště nad Labem, Všestary a Rozběřice. Půdy byly hlinité s hlubokou spodinou, velmi úrodné, řepné, pšeničné a zelinářské. V tomto roce byl ve Světí postaven kostel sv. Ondřeje a zámček, dvůr státní, obecní domek čp. 32, obecní váha, hřbitov a výroba cikorky V. Šafky. Dále vznikl spolek divadelních ochotníků Jirásek, družstvo pro rozvod elektrické energie a organizace politických stran. Roku 1756 začal pruský král Fridrich II. s císařovnou Marií Terezií sedmiletou válku, která byla ukončena 15. února 1763 mírem. Důležitým mezníkem byl rok 1866, kdy vznikly spory mezi Rakouskem a Pruskem, jež se staly válečným konfliktem. 3. července 1866 bitva u Chlumu rozhodla o výsledku celé války, kdy rakouská armáda byla poražena. Na základě této bitvy byly v obci postaveny dva pískovcové jehlany a železný kříž padlým rakouským a pruským důstojníkům a vojákům v bitvě u Hradce Králové. V roce 1880 bylo ve Světí postaveno 56 domů a žilo v obci 437 obyvatel. 26. července 1914 byla vyhlášena mobilizace. Do 24 hodin se museli všichni vojnou povinni dostavit ke svému pluku. Z obce odešlo 36 mužů záložníků, kteří byli posláni na bojiště. 28. října 1918 nastalo vysvobození

ze světové války a z nadvlády Rakouska-Uherska. Vznikl nezávislý samostatný stát složený z Čech, Moravy, Slezska a Slovenska. 15. června 1919 se konaly první volby v rámci Československé republiky do obecního zastupitelstva (Obec Světí 2020).

4.1.2 Vývoj počtu obyvatel

Obec Světí je malou obcí venkovského typu v Královéhradeckém kraji, kde žije celkem 293 obyvatel, přičemž muži v počtu 151 převládají nad ženami v počtu 142.

Graf 4 – Vývoj počtu obyvatel v obci Světí (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z ČSÚ 2020 [online])

Z grafu č. 4 je patrné, že počet obyvatel obce Světí měl od roku 1880 mírně klesající tendenci, ovšem od roku 1910 vzrostl a až do roku 1991 opět klesal. Nárůst počtu obyvatel se změnil v roce 2011 a do dnešní doby je téměř totožný. V současné době mnoho lidí odchází z měst do vesnic, kde hledají přírodu a klid. Zastupitelstvo obce se snaží o jeho udržitelný rozvoj údržbou zeleně a pořádáním společenských akcí pro své občany.

4.1.3 Územní plán

Na základě usnesení zastupitelstva ze dne 16. 12. 2019 obec vydala Územní plán. Z hlediska hierarchie sídelní struktury je obec elementárním prvkem se základní občanskou

vybaveností závislá na vyšších centrech. Nejbližší spádové centrum je sousední krajské město Hradec Králové.

Rozvojový potenciál obce je podpořen budoucím průchodem dálnice D11. Obec je dopravně obsluhována silnicemi třetí třídy.

4.1.4 Občanská vybavenost

Obec Světí má velký rozvojový potenciál, ač je díky své minimální občanské vybavenosti vázaná na okolní obce. Jedná se o obec Všešary, která se rozkládá jihozápadně od obce Světí a obec Neděliště ležící severozápadním směrem.

Obec zastupuje neuvolněná starostka, zastupitelstvo a výbory, které si zastupitelstvo dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích zvolilo. Obecní úřad svým občanům poskytuje služby, jako jsou informační SMS, veřejný internet a prodej upomínkových předmětů. Jednání zastupitelstva jsou veřejná a konají se v místní restauraci „Hostinec Zavadilka“.

Jediným spolkem v obci je Sbor dobrovolných hasičů, který je vybaven zásahovou jednotkou.

V obci se nevyskytuje žádné předškolní ani školní zařízení. Děti ze Světí navštěvují mateřské školy v obci Všešary, Chlum nebo Neděliště. Základní škola prvního i druhého stupně je pouze v sousední obci Všešary.

Mezi společenské a kulturní zařízení se řadí hostinec Zavadilka. Kapacita hostince je okolo 35 míst a k restauraci náleží velký sál s kapacitou 100 míst. Provozovatelem je soukromý subjekt.

Volnočasové aktivity občané využívají ve sportovním areálu, kde je součástí dětské hřiště. Zde se konají větší společenské akce (dětské dny, pálení čarodějnic, svatováclavské posvícení atd.). Obec disponuje i fotbalovým hřištěm se zázemím.

Nemovitá kulturní památka kostel sv. Ondřeje spolu s obcí a dvorem patřil v dřívějších dobách německým rytířům v Hradci Králové. V 16. století se stal majetkem rodu Hamzů ze Zábědovic a během třicetileté války patřil rodu Valdštejnů. Po častých změnách majitelů byl nakonec prodán císařskému fondu. Kostel sv. Ondřeje byl vybudován ve stylu gotickém, později renesančním a barokním. Důležitý je rok 1866, kdy byla obec zasáhnuta prusko-rakouskou válkou. V té době se kostel stal lazaretem pro pruské vojáky.

Maloobchodní prodejna sítě Hruška poskytuje občanům smíšené zboží a je často navštěvována. Otevírací doba je i o víkendu, proto je pro občany velmi přijatelná.

Zdravotnické zařízení, lékárna a pošta jsou v sousední obci Všešary.

4.2 Finanční analýza hospodaření obce Světí

Rozpočet obce se skládá z příjmů a výdajů, které je nařízeno vyhláškou Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě (MF ČR 2020). V následujících kapitolách jsou analyzovány veškeré příjmy a výdaje rozpočtu obce za sledované období 2017 – 2019.

4.2.1 Rozpočet obce 2017

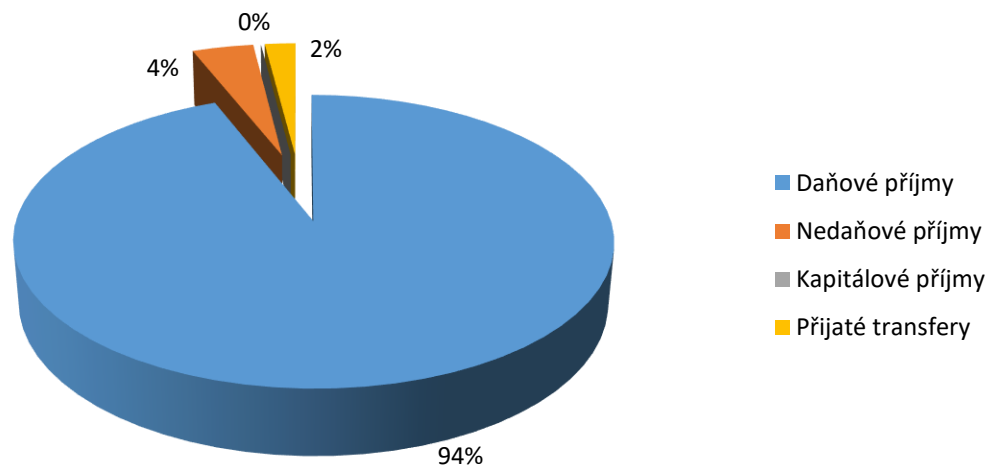
Rozpočet pro rok 2017 byl sestaven na základě rozpočtového výhledu pro období 2016 – 2017 a dle návrhu rozpočtu obce na rok 2017. Rozpočet byl zpracován jako přebytkový a závaznými ukazateli byly paragrafy. Tabulka č. 3 detailně vyčísluje rozepsaný zastupitelstvem schválený rozpočet obce (Obec Světí 2020).

Tabulka 3 – Schválený rozpočet na rok 2017 (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z obec Světí 2020)

Schválený rozpočet na rok 2017 (v Kč)	
Příjmy po konsolidaci	3 801 406,00
Daňové příjmy	3 576 870,00
Nedaňové příjmy	162 136,00
Kapitálové příjmy	0,00
Přijaté transfery	62 400,00
Výdaje po konsolidaci	2 457 805,00
Běžné výdaje	2 327 805,00
Kapitálové výdaje	130 000,00
Saldo (příjmy – výdaje)	+ 1 343 601,00
Financování	1 343 601,00
Změna stavu peněžních prostředků na běžných účtech	1 343 601,00

4.2.1.1 Příjmy

Schválené příjmy obce na rok 2017

Graf 5 – Schválené příjmy obce na rok 2017 (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z obce Světí 2020)

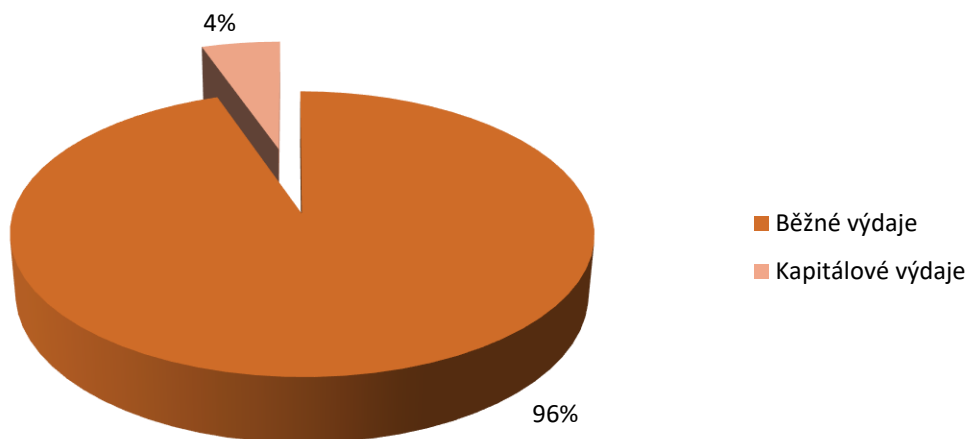
Tabulka 4 – Příjmy obce na rok 2017 (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z obce Světí 2020)

Příjmy	Rozpočet (v Kč)	Skutečnost (v Kč)
Daňové	3 576 870,00	3 952 985,69
Nedaňové	162 136,00	236 015,17
Kapitálové	0,00	0,00
Transfery	62 400,00	355 867,00
Celkem	3 801 406,00	4 544 867,86

Jak znázorňuje graf č. 5, byly ve schváleném rozpočtu obce pro rok 2017 nejvyšší daňové příjmy. Z tabulky č. 4 vyplývá, že příjmy dle schváleného rozpočtu obce na rok 2017 činily 3 801 406,00 Kč. Ve skutečnosti však obec obdržela příjmy o 743 461,86 Kč vyšší. Největším zdrojem příjmů byly pro obec příjmy daňové, které ve skutečnosti byly o 376 115,69 Kč vyšší. Tento nárůst byl způsoben především daní z přidané hodnoty, DPFO, DPPO, daní z nemovitých věcí, daní z hazardu a místním poplatkem z užívání veřejného prostoru. Dalším příjmem byly příjmy nedaňové, ty se zvýšily o 73 879,17 Kč. Jednalo se o pronájem nebytových prostor a pozemků, prodej palivového dřeva a vratky přeplatků záloh na vodu a energie. Kapitálové příjmy obce byly nulové. Posledním příjmem, který byl o 293 467,00 Kč vyšší, byly přijaté transfery. V tomto rozdílu je zahrnuta dotace z Ministerstva financí na volby, dotace z Královéhradeckého kraje na územní plán obce a na úpravu zeleně na veřejných prostranstvích v obci.

4.2.1.2 Výdaje

Schválené výdaje obce na rok 2017

Graf 6 – Schválené výdaje obce na rok 2017 (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z obec Světí 2020)

Tabulka 5 – Výdaje obce na rok 2017 (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z obec Světí 2020)

Výdaje	Rozpočet (v Kč)	Skutečnost (v Kč)
Běžné	2 327 805,00	2 068 890,00
Kapitálové	130 000,00	1 144 608,00
Celkem	2 457 805,00	3 213 498,00

Tabulka č. 5 shrnuje celkové výdaje na rok 2017, které byly ve schváleném rozpočtu vyčísleny částkou 2 457 805,00 Kč. Po provedených rozpočtových opatřeních byla jejich reálná výše o 755 693,00 Kč vyšší. Ve skutečnosti byly běžné výdaje poníženy o 258 915,00 Kč. V této ponížené částce byl zahrnut nákup drobného materiálu, mzdy pro zastupitele, pohoštění, opravy a údržba obce, placené zálohy na energie, rozhlas a televizní poplatky, pořízení nových popelnic pro občany, nákup věcných darů a dary DSO. Kapitálové výdaje se rapidně navýšily o částku 1 014 608,00 Kč. Tyto výdaje byly určeny na opravu chodníků v obci.

4.2.2 Rozpočet obce 2018

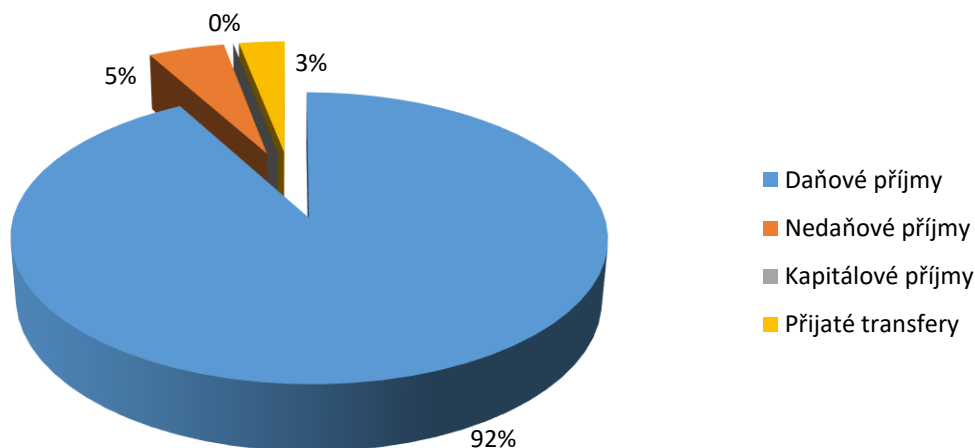
Rozpočtový výhled na období 2018 – 2019 byl stěžejní pro zhotovení návrhu rozpočtu na rok 2018. Závaznými ukazateli rozpočtu byly opět paragrafy. V tabulce č. 6 jsou jednotlivé oblasti rozpočtu rozepsány (Obec Světí 2020).

Tabulka 6 – Schválený rozpočet na rok 2018 (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z obec Světí 2020)

Schválený rozpočet na rok 2018 (v Kč)	
Příjmy po konsolidaci	4 250 393,00
Daňové příjmy	4 040 600,00
Nedaňové příjmy	121 712,00
Kapitálové příjmy	0,00
Přijaté transfery	88 081,00
Výdaje po konsolidaci	2 412 332,00
Běžné výdaje	2 362 332,00
Kapitálové výdaje	50 000,00
Saldo (příjmy – výdaje)	+ 1 838 061,00
Financování	1 838 061,00
Změna stavu peněžních prostředků na běžných účtech	1 838 061,00

4.2.2.1 Příjmy

Schválené příjmy obce na rok 2018

Graf 7 – Schválené příjmy obce na rok 2018 (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z obec Světí 2020)

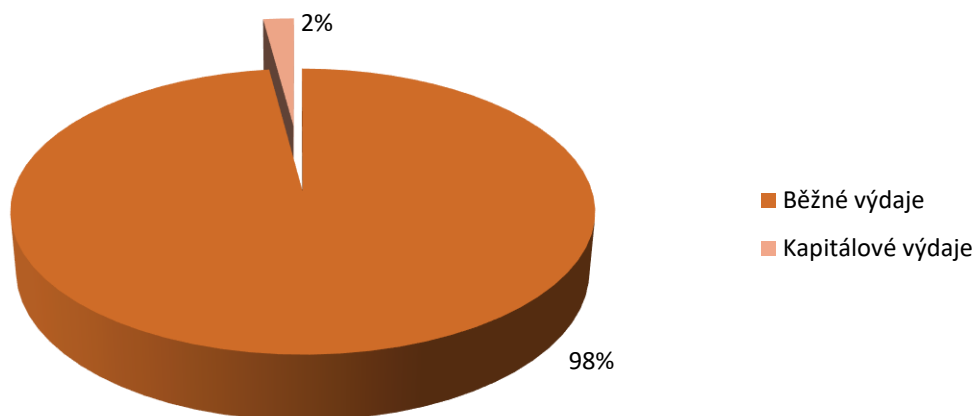
Tabulka 7 – Příjmy obce na rok 2018 (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z obec Světí 2020)

Příjmy	Rozpočet (v Kč)	Skutečnost (v Kč)
Daňové	4 040 600,00	4 261 705,48
Nedaňové	121 712,00	162 743,31
Kapitálové	0,00	0,00
Transfery	88 081,00	326 681,00
Celkem	4 250 393,00	4 751 129,79

Graf č. 7 znázorňuje, že daňové příjmy tvořily 92 % ze schváleného rozpočtu obce na rok 2018. Tabulka č. 7 zpřehledňuje celkové příjmy na rok 2018, které byly ve schváleném rozpočtu vyčísleny částkou 4 250 393,00 Kč. Ve skutečnosti obec obdržela příjmy o 500 736,79 Kč vyšší. Tento nárůst byl tvořen daňovými příjmy ve výši 221 105,48 Kč a zahrnoval DPFO, DPPO, daň z přidané hodnoty a místní poplatky za komunální odpad. Nedaňové příjmy byly navýšeny o 41 031,31 Kč, zahrnovaly příjmy z pronájmu pozemků a příjmy z dividend. Příjmy kapitálové měly nulovou hodnotu, stejně jako v roce 2017. Opětovné navýšení přijatých transferů o 238 600,00 Kč bylo zapříčiněno dotací na volby a dotací z Královéhradeckého kraje na revitalizaci veřejného prostranství U Studánky.

4.2.2.2 Výdaje

Schválené výdaje obce na rok 2018

Graf 8 – Schválené výdaje obce na rok 2018 (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z obec Světí 2020)

Tabulka 8 – Výdaje obce na rok 2018 (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z obec Světí 2020)

Výdaje	Rozpočet (v Kč)	Skutečnost (v Kč)
Běžné	2 362 332,00	2 807 958,20
Kapitálové	50 000,00	152 880,00
Celkem	2 412 332,00	2 960 838,20

Z tabulky č. 8 je zřejmé, že výše schválených výdajů obce na rok 2018 činila 2 412 332,00 Kč. Dle grafu č. 8 vyplývá, že téměř všechny výdaje obce byly určeny do běžných výdajů. Skutečný stav celkových výdajů byl navýšen o 548 506,20 Kč. Jednalo se o běžné výdaje, které vzrostly o 445 626,20 Kč. To bylo způsobeno především nákupem drobného materiálu, dřevorezbou vodníka, kterého obec umístila u rybníka v obci. Dále odměny zastupitelstvu, zálohy energií, služby jako je aktualizace softwaru, montáž dopravního značení v obci, údržba zeleně, komunální služby, občerstvení na konané akce pro občany a věcné dary. Kapitálové výdaje byly taktéž ve skutečnosti navýšeny o 102 880,00 Kč. Tento výdaj byl určen na nákup pozemků, který bude v budoucnu sloužit k dalšímu prodeji.

4.2.3 Rozpočet obce 2019

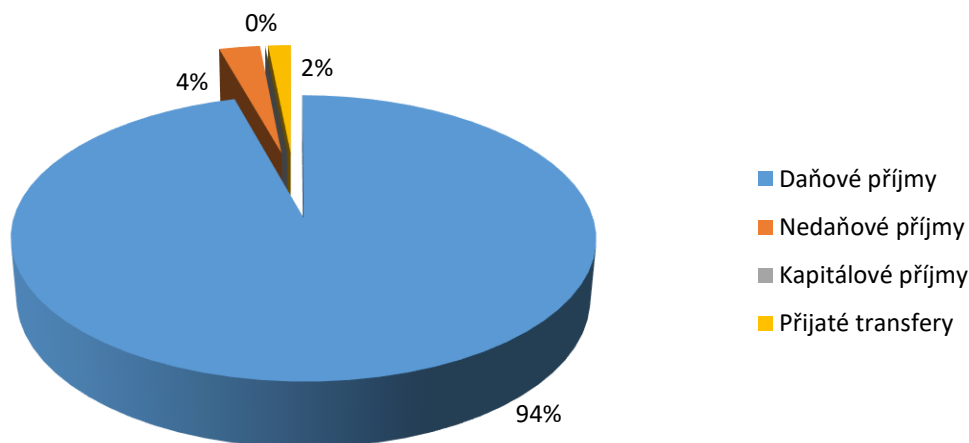
Rozpočet obce na rok 2019 vycházel z rozpočtového výhledu na období 2018 – 2019. V tomto roce se stal rozpočet schodkový a závaznými ukazateli rozpočtu byly paragrafy. Tabulka č. 9 znázorňuje jednotlivé oblasti rozpočtu a jsou podrobně rozepsány (Obec Světí 2020).

Tabulka 9 – Schválený rozpočet na rok 2019 (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z obec Světí 2020)

Schválený rozpočet na rok 2019 (v Kč)	
Příjmy po konsolidaci	4 587 052,00
Daňové příjmy	4 390 140,00
Nedaňové příjmy	126 512,00
Kapitálové příjmy	0,00
Přijaté transfery	70 400,00
Výdaje po konsolidaci	8 511 145,00
Běžné výdaje	2 611 145,00
Kapitálové výdaje	5 900 000,00
Saldo (příjmy – výdaje)	- 3 924 093,00
Financování	3 924 093,00
Změna stavu peněžních prostředků na běžných účtech	3 924 093,00

4.2.3.1 Příjmy

Schválené příjmy obce na rok 2019

Graf 9 – Schválené příjmy obce na rok 2019 (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z obec Světí 2020)

Tabulka 10 – Příjmy obce na rok 2019 (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z obec Světí 2020)

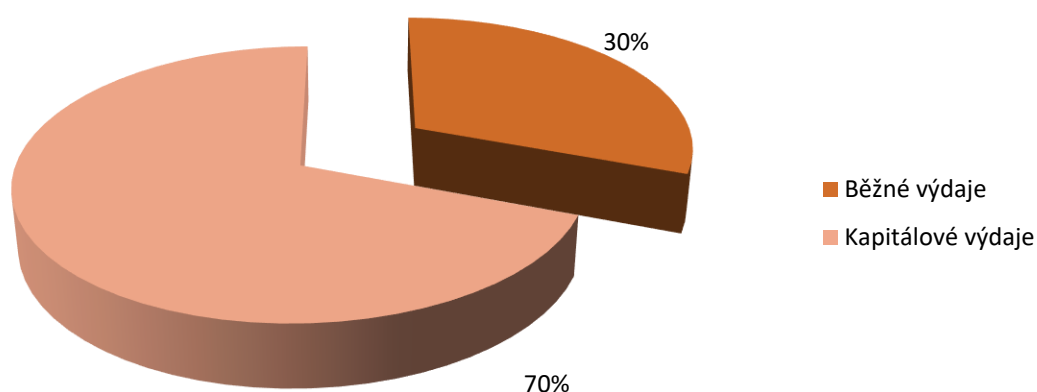
Příjmy	Rozpočet (v Kč)	Skutečnost (v Kč)
Daňové	4 390 140,00	4 634 147,21
Nedaňové	126 512,00	309 258,81
Kapitálové	0,00	265 703,28
Transfery	70 400,00	4 319 622,00
Celkem	4 587 052,00	9 528 731,30

Jak znázorňuje graf č. 9, stejně jako v roce 2017 i 2018, největším příjmem schváleného rozpočtu obce 2019 byly daňové příjmy. V tabulce č. 10 jsou ve schváleném rozpočtu na rok 2019 příjmy vyčísleny částkou 4 587 052,00 Kč. Ve skutečnosti však obec obdržela příjmy o 4 941 679,30 Kč vyšší. Navýšení příjmů se skládalo z příjmů daňových ve výši 244 007,21 Kč. Tyto příjmy představovaly DPPO, DPFO, daň z přidané hodnoty a místní poplatky za svoz odpadů. Příjmy nedaňové byly navýšeny o 182 746,81 Kč a skládaly se z příspěvku na vstupenky do loutkového divadla pro občany, prodej palivového dřeva, vybraného parkovného, z přeplatku elektrické energie a nájemného nebytových prostor. Kapitálové příjmy se z 0,00 Kč navýšily na 265 703,28 Kč. Tento nárůst byl oproti předchozím rokům výjimečný a představoval prodej akcií obce. Přijaté transfery byly navýšeny o 4 249 222,00 Kč. Tento extrémní růst byl zapříčiněn přijatými dotacemi z Ministerstva financí na volby, Královéhradeckým krajem na nákup obchodu se smíšeným zbožím a realizaci

chodníků, a Státním fondem dopravní infrastruktury taktéž na realizaci chodníků. Dotace na chodníky byla spolufinancovaná Královéhradeckým krajem a SFDI.

4.2.3.2 Výdaje

Schválené výdaje obce na rok 2019

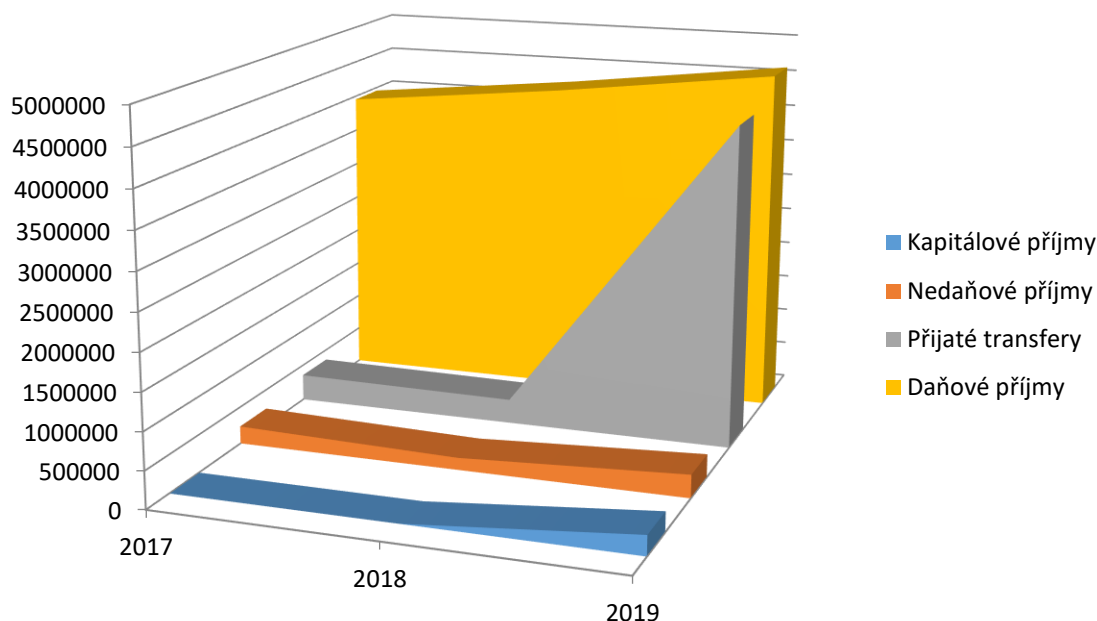
Graf 10 – Schválené výdaje obce na rok 2019 (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z obec Světí 2020)

Tabulka 11 – Výdaje obce na rok 2019 (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z obec Světí 2020)

Výdaje	Rozpočet (v Kč)	Skutečnost (v Kč)
Běžné	2 611 145,00	3 974 815,49
Kapitálové	5 900 000,00	9 096 219,00
Celkem	8 511 145,00	13 071 034,49

Schválené výdaje obce na rok 2019 činily 8 511 145,00 Kč. Dle grafu č. 10 je zřejmé, že většina výdajů v tomto roce byla kapitálových. Toto navýšení kapitálových výdajů bylo o 3 196 219,00 Kč vyšší než ve schváleném rozpočtu. Obec koupila obchod smíšeného zboží včetně pozemku a započala realizaci chodníků. Běžné výdaje byly navýšeny o 1 363 670,49 Kč. V tomto navýšení byly zahrnuty odměny na volby do Evropského parlamentu, úroky z úvěrů, služby svozu tříděného odpadu, daň z příjmů za obec, zálohy na elektřinu a věcné dary.

4.2.4 Vývoj příjmů v letech 2017 – 2019

Graf 11 – Vývoj příjmů v letech 2017 – 2019 (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z obec Světí 2020)

Po provedené analýze veškerých podkladů obce za období 2017 – 2019 je dle grafu č. 11 zřejmé, že příjmy obce rostou. Nejvýznamnější položkou příjmů jsou **příjmy daňové** neboli příjmy z daní a poplatků. Tyto příjmy po sledované období mírně rostou. Skládají se ze svěřených daní, sdílených daní, místních poplatků a správních poplatků. Svěřené neboli výlučné daně mají přímo určený rozpočet, tedy kam plynou. Jako příklad lze uvést daň z nemovitostí. Sdílené daně zaujímají největší podíl a tvoří zákonem určený podíl na celostátním výnosu. Takovým příkladem jsou důchodové daně (DPPO, DPFO), daň majetkové a daň z přidané hodnoty. Mezi další příjmy obce patří poplatky. Ty jsou děleny na místní a správní. Místní poplatky jsou například poplatky ze psů, z ubytovacích kapacit, povolení vjezdu do vybrané části obce či z užívání veřejného prostranství. Správní poplatky představují příjmy za správní úkony. Ty vykonává obec v rámci přenesené působnosti. Příkladem lze uvést ověření razítka na listině, změna bydliště, vydávání výpisů z úředních spisů či vydání stavebního povolení.

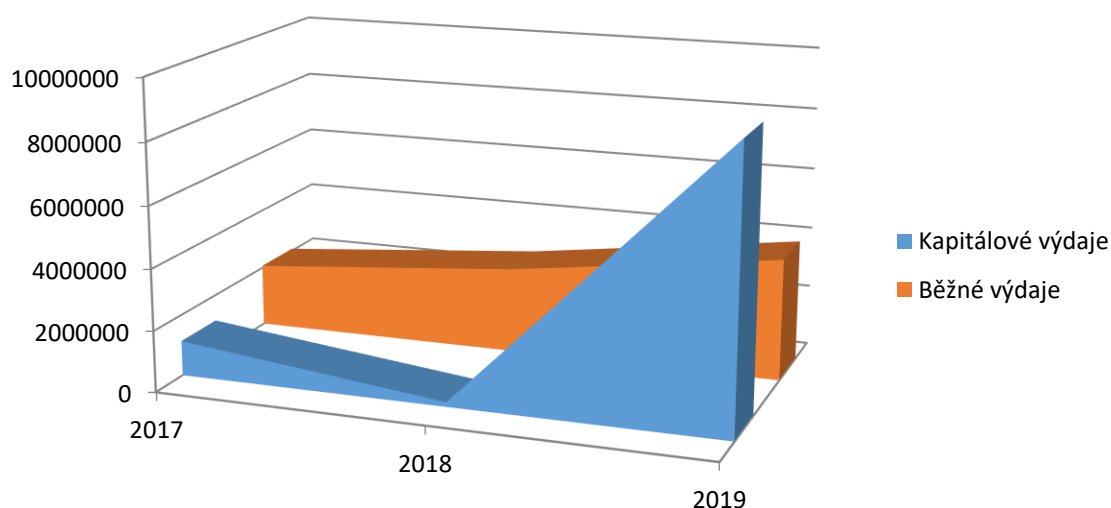
Nedaňové příjmy řadíme do druhé rozpočtové třídy. Tyto příjmy ve sledovaném období mírně stoupají. Neplynou z povinnosti, kterou ukládá zákon, nýbrž jsou důsledkem z daných aktivit obce v její prospěch. Příkladem lze uvést příjmy z vlastního podnikání, příjmy z prodeje majetku ve vlastnictví obce či příjmy z pronájmu. Nedaňové příjmy tvoří pouze zanedbatelnou část příjmů rozpočtu obce.

Zkraje sledovaného období jsou **kapitálové příjmy** rozpočtu obce tvořeny nula procenty, ty ovšem koncem sledovaného období rostou. Do kapitálových příjmů se řadí příjmy z prodeje cenných papírů nebo majetkových podílů, příjmy z prodeje vlastního majetku či příspěvky

na pořízení dlouhodobého majetku. Tyto příjmy se využívají pro financování investičních záměrů.

Přijaté transfery mají v posledním sledovaném období extrémní nárůst, z důvodu přijatých dotací. Tyto příjmy se dělí na investiční a neinvestiční a liší se dle svého účelu a povahy. Neinvestiční transfery jsou významnou příjmovou složkou rozpočtů, které obec získala ve formě účelových či běžných dotací. Účelové dotace mají předem stanovený účel, na rozdíl od dotací běžných, které nejsou vázány na konkrétní účel. Proto si s nimi může obec nakládat dle svého uvážení. Investiční transfery jsou určeny k financování dlouhodobého majetku. Tyto dotace obec využila až koncem sledovaného období.

4.2.5 Vývoj výdajů v letech 2017 – 2019

Graf 12 – Vývoj výdajů v letech 2017 – 2019 (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z obec Světí 2020)

Výdaje běžné (provozní) a kapitálové (investiční) se dělí stejně jako u příjmů dle druhového třídění. **Běžné výdaje** ve sledovaném období dle grafu č. 12 mírně rostou a jsou určeny k financování běžných a každoročně se opakujících potřeb v rozpočtovém roce obce. Mezi tyto výdaje řadíme nákupy materiálu a služeb, vody, energie, paliv, poskytnuté zálohy, příspěvky k překlenutí tíživé životní situace a odměny členům zastupitelstva. Dále pak dotace poskytované spolkům, neziskovým organizacím a občanským sdružením. Obec má největší výdaje v nákupu materiálu a služeb (telekomunikace, radiokomunikace a poštovní služby), paliv, energie a opravy a údržby (dopravní obslužnost).

Kapitálové výdaje mají zkraje sledovaného období mírný pokles, ovšem v roce 2018 rapidně vzrostly díky dotacím na plánované akce obce. Tyto výdaje slouží k zabezpečení

veřejných statků pro občany a financování investičních potřeb v dlouhodobém horizontu. Jedná se o konkrétní investice, které bývají často jednorázové.

4.3 Realizované dotace

V roce 2017 obec podala žádosti o dvě dotace, které byly částečně čerpány od poskytovatele Královéhradeckého kraje. Jednalo se o dotaci na úpravu zeleně na veřejných prostranstvích v obci ve výši 225 000,00 Kč. Tato dotace byla investiční a ve stejném roce byla realizována. Další dotací, o kterou obec v tomto roce žádala, byla dotace na územní plán obce Světí, ve výši 50 000,00 Kč rovněž od Královéhradeckého kraje. Tato dotace byla taktéž investiční a byla vyúčtována až v roce 2019.

Roku 2018 byla podána jedna žádost o dotaci. Jednalo se o revitalizaci veřejného prostranství „U Studánky“ ve výši 280 600,00 Kč. Tato dotace nebyla investičního rázu a obec opět žádala u Královéhradeckého kraje.

V loňském roce obec podala žádost o neinvestiční dotaci provozovny Hruška u Královéhradeckého kraje ve výši 50 000,00 Kč, jež byla ve stejném roce realizována. Dále pak dotaci na opravu a realizaci chodníků ve Světí. Tato dotace je spolufinancovaná, část financí, tedy 1 248 000,00 Kč, byla poskytnuta z Královéhradeckého kraje. Druhá část ze Státního fondu dopravní infrastruktury byla ve výši 1 411 111,00 Kč a stále probíhá.

Tabulka 12 – Přehled dotací v období 2017 – 2019 (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z obec Světí 2020)

Název	Poskytovatel dotace	Rok podání	Rok vyúčtování dotace	Částka dotace	Celková částka nákladů
Úprava zeleně na veřejných prostranstvích v obci	KHK	2017	2017	225 000,00	470 569,49
Územní plán obce Světí	KHK	2017	2019	50 000,00	148 000,00
Revitalizace veřejného prostranství „U Studánky“	KHK	2018	2019	280 600,00	417 787,00
Podpora provozovny Hruška s. r. o. v obci Světí	KHK	2019	2019	50 000,00	100 000,00
Oprava chodníků ve Světí	KHK, SFDI	2019	2020	2 659 111,00	6 456 073,00

4.4 Hodnocení získaných dotací

V této kapitole jsou popsány a vyhodnoceny dotace, které obec ve sledovaném období 2017 – 2019 realizovala.

Úprava zeleně na veřejných prostranstvích v obci

Tato investiční dotace byla obci poskytnuta v roce 2017 z Královéhradeckého kraje ve výši 225 000,00 Kč. Obec ze svého rozpočtu přispěla částkou 245 569,49 Kč. Jednalo se o menší terénní úpravy a intenzivní výsadbu zeleně na celém katastru obce. Vyúčtování dotace proběhlo ve stejném roce.

Územní plán obce

Z důvodu výstavby dálnice D11, která povede po kraji katastrálního území obce Světí, byla obec nucena vyhotovit nový územní plán. Proto žádala v roce 2017 Královéhradecký kraj o investiční dotaci ve výši 50 000,00 Kč, kterou obdržela. Po získání této dotace byla obec nucena zbývající část ve výši 98 000,00 Kč dofinancovat ze svého rozpočtu. Tuto dotaci obec vyúčtovala až v roce 2019.

Revitalizace veřejného prostranství „U Studánky“

Na obnovu studánky a jejího okolí obec získala neinvestiční dotaci z Programu rozvoje venkova z Královéhradeckého kraje ve výši 280 600,00 Kč. Ze svých vlastních prostředků obec financovala 137 187,00 Kč. Práce na revitalizaci studánky začaly kácením vzrostlých stromů a výsadbou nových, dále výsadbou keřů, kamenickými pracemi, poté byl zpevněn svah u studánky, vytvořeno schodiště a obnova zeleně. Nakonec bylo zrealizováno nové posezení formou altánu v blízkosti studánky. Vyúčtování dotace bylo provedeno v roce 2019.

Podpora provozovny Hruška s. r. o. v obci

Společnost Hruška s. r. o. podala žádost o zmírnění ztráty své prodejny v obci Světí. Pokud prodejna nedosahuje měsíčního obrátu více jak 1 mil. Kč, tak společnost žádá obec o příspěvek na prodejnu z důvodu její ztrátovosti. V případě obce Světí žádají o každoroční příspěvek 100 000,00 Kč. Proto byla podána žádost o neinvestiční dotaci z Programu podpory prodejen na venkově Královéhradeckého kraje ve výši 50 000,00 Kč, kterou obec získala. Ze svých finančních prostředků obec zafinancovala 50 000,00 Kč.

Oprava chodníků v obci

Investiční dotace na opravu chodníků včetně obnovy veřejného osvětlení byla rozdělena do několika etap. Důvodem tohoto rozdělení byly nevyřešené majetkové poměry vlastníků dotčených pozemků. Obec získala dotaci z Královéhradeckého kraje z Programu obnovy venkova ve výši 1 248 000,00 Kč a od Státního fondu dopravní infrastruktury ve výši 1 411 111,00 Kč. Tyto investiční akce by měly být dokončeny v prvním čtvrtletí roku 2020. Obec nedisponovala dostatečným množstvím vlastních úspor z minulých let. K zajištění investice se rozhodla čerpat úvěr.

Všechny získané dotace byly pro obec velkým přínosem, který přispěl ke zlepšení života místních obyvatel a rozvoji obce. Ačkoli se obec v roce 2019 dostala do dluhové pasti díky úvěrům, které získala na plánované projekty a bude je řadu let splácet.

4.5 Dotační programy z Královéhradeckého kraje

Královéhradecký kraj podporuje veřejně prospěšné projekty dotacemi ze svého rozpočtu, a to na základě Strategie rozvoje kraje a Programu rozvoje venkova. Dotace poskytuje především subjektům, jež dodržují principy trvale udržitelného rozvoje a přispívají k ekonomickému a sociálnímu rozvoji, včetně obnovy životního prostředí společnosti. V tabulce č. 13 je znázorněn přehled dotačních titulů z Královéhradeckého kraje pro rok 2020 (Královéhradecký kraj 2020).

Tabulka 13 – Přehled dotačních programů Královéhradeckého kraje pro rok 2020 (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z Královéhradecký kraj 2020)

Dotační program pro rok 2020	
Regionální rozvoj	Obnova hasičské techniky pro obce
	Podpora svazků obcí
	Podpora pořízení územních plánů zpracovaných v souladu s metodikou MINIS
	Podpora JPO zřízených obcemi v Královéhradeckém kraji – likvidace následků kůrovcové kalamity
	Podpora provozu prodejen na venkově
	Zvýšení akceschopnosti jednotek JPO II a JPO III
	Program obnovy místních částí obcí
	Podpora Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska v Královéhradeckém kraji
Vzdělávání	Rozvoj nadání
	Etická výchova ve školách
	Rozvoj podmínek pro vzdělávání – Inovace vzdělávání
Prevence rizikového chování 2020	Prevence rizikového chování a zdravý životní styl žáků
Volnočasové aktivity	Podpora celoroční činnosti organizací dětí a mládeže a pracujících s dětmi a mládeží ve volném čase a vzdělávání vedoucích a dalších dobrovolných pracovníků
	Akce pro děti a mládež ve volném čase (krajského významu)
	Táborová činnost

	Mezinárodní spolupráce dětí a mládeže
	Rekonstrukce a modernizace objektů a zařízení využívaných pro volný čas dětí a mládeže – pouze investiční akce
	Regionální soutěže a přehlídky pro děti a mládež v Královéhradeckém kraji
Životní prostředí a zemědělství	Opatření k zadržování vody v krajině
	Ochrana přírody a krajiny
	Včelařství
	Propagace zemědělství a místní produkce
	Rozvoj infrastruktury v oblasti zásobování pitnou vodou a odvádění odpadních vod
	Podpora hospodaření v lesích – asanace kůrovcového dříví
	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
Kultura a památková péče	Podpora kulturních aktivit
	Obnova historických varhan
	Podpora zachování materiálního kulturního dědictví
	Podpora činnosti muzeí a galerií
	Rezidence v oblasti kultury
	Podpora mobility v kultuře
	Obnova památkového fondu
Cestovní ruch	Úprava lyžařských a běžeckých tras
	Podpora činnosti turistických informačních center
	Propagace cyklobusů v turistických regionech
Program obnovy venkova	Program obnovy venkova
Sport a tělovýchova	Pohybová gramotnost a pořádání významných masových tělovýchovných a sportovních soutěží typu „sport pro všechny“
	Pořádání významných sportovních akcí dětí a mládeže
	Činnosti sportovních středisek a sportovních center mládeže
	Podpora krajských reprezentačních výběrů mládeže a reprezentace na republikových, evropských a celosvětových soutěžích
	Celoroční pravidelná sportovní činnost dětí, mládeže a osob se zdravotním postižením včetně vzdělávání trenérů, rozhodčích a cvičitelů
	Vrcholový a výkonnostní sport v kategorii dospělých
	Příprava krajských reprezentantů na Olympiádu dětí a mládeže
	Podpora investic do sportovních objektů a zařízení

Dotace na individuální účel	Dotace na individuální účel – roční činnost
	Dotace na individuální účel – jednorázové akce
Dary	Finanční dary
	Věcné dary
Změna nebo aktualizace územního plánu	Změna nebo aktualizace územního plánu

4.6 SWOT analýza

Jak uvádí Sedláčková & Buchta (2006), SWOT analýza je metoda, která identifikuje čtyři kategorie odpovídající iniciálám anglické zkratky SWOT. S = strengths, tj. silné stránky, W = weaknesses, tj. slabé stránky, O = opportunities, tj. příležitosti, T = threats, tj. hrozby. Slabé a silné stránky jsou faktory, které řadíme mezi vnitřní situace obce. Naopak faktory, které na obec působí z vnějšího okolí, jsou příležitosti a hrozby. Záměrem obce je za pomoci SWOT analýzy určit hlavní problémy, jak determinovat své slabé stránky, jak se bránit a jak zjistit případné hrozby. Naopak, jak využít své silné stránky a příležitosti nabízející se z vnějšího okolí.

Tabulka 14 – SWOT analýza obce Světí – ekonomická a sociální situace obce (zdroj: vlastní zpracování 2020)

Silné stránky	Slabé stránky
• Příznivá geografická poloha obce, sousedící s městem Hradec Králové • Hospodaření obce s financemi • Získání úvěrů pro rozvoj obce • Získání dotací pro rozvoj obce • Dostupnost trhu práce • Výstavba dálnice D11 • Zkvalitňující se vzdělanost obyvatel • Aktivní zájem obce o zlepšení spolupráce s občany • Pořádání společenských akcí • Pořádání zájmových činností pro děti i dospělé (výtvarné činnosti, cvičení) • Dostatečné rozvojové zóny v katastrálním majetku obce • Zlepšení kvality životního prostředí, ovzduší a veřejné zeleně	• Nevyhovující autobusová obslužnost • Nevyhovující technický stav silniční komunikace • Administrativní náročnost čerpání dotačních titulů z národních a evropských fondů • Nedostatek vlastních finančních zdrojů • Nízká intenzita bytové výstavby • Nevyužití turistického potenciálu • Nedostatek pracovních míst v obci

Příležitosti	Hrozby
• Možnost čerpání finančních prostředků formou dotačních titulů • Zlepšení dopravní dostupnosti mezi obcemi a městem • Výstavba nové autobusové zastávky • Malá vzdálenost od krajského města • Růst počtu obyvatel • Realizace výstavby kanalizace a čistírny odpadních vod	• Stárnutí populace • Splácení úvěrů • Nárůst intenzity silniční dopravy • Prohlubování sociálních rozdílů mezi obyvateli • Pomalá revitalizace • Rostoucí náklady na nakládání s odpady • Vymizení venkovských tradic

5 Vlastní projekt

Na základě provedené analýzy podkladových materiálů, porovnání finančních prostředků a rozhovorů s občany obce Světí, je analyzována možnost výstavby centrální kanalizace a čistírny odpadních vod s možností kombinace dotačních titulů, které zlepší životní podmínky občanů i životní prostředí obce.

5.1 Možnosti čerpání dotací s jejich možnou kombinací

5.1.1 Kanalizace a čistírna odpadních vod

V současné době obec disponuje pouze částečným centrálním kanalizačním systémem a část odpadních vod je jímána pomocí rodinných septiků. Likvidace těchto odpadů je zajištěna samotnými majiteli, avšak ne vždy probíhá dle zákona. Vybudování kanalizace a čistírny odpadních vod by pro obec bylo přínosem z hlediska infrastruktury a ekologie a pro občany usnadněním žití.

Varianta č. 1 – mechanicko-biologická čistírna odpadních vod

Klasická mechanicko-biologická čistírna odpadních vod (ČOV) probíhá ve třech stupních:

- mechanické předčištění;
- biologické čištění;
- dočištění.

Mechanické předčištění zbavuje odpadní vodu hrubých nečistot (např. dřeva, písku, šterku). K zachycení nejhrubších nečistot slouží tzv. česle, usazovací nádrž, ve které se čistí voda od jemnějšího písku a šterku. Další v pořadí je vyrovnávací nádrž, kde probíhá biologické čištění a jeho základním principem je aktivace. Při čištění dochází ke styku odpadní vody a aktivovaného kalu (tedy mikroorganismů), které zajišťují biologické čištění díky schopnosti rozkládat přítomné nečistoty. Část kalu putuje spolu s vyčištěnou vodou do dosazovací nádrže, kde se kal oddělí od vyčištěné vody. Voda je následně vypouštěna do toku nebo je dočišťována. Dočištění se používá, pokud okolnosti vyžadují vyšší nároky na čistotu vody, a to především chemickými procesy (Anonymus 2020).

Tabulka 15 – Výdaje obce na pořízení mechanicko-biologické čistírny odpadních vod (zdroj: vlastní zpracování 2020)

Výdaje na pořízení mechanicko-biologické ČOV	
Celkové výdaje (pořízení projektové dokumentace, výkup pozemků, vybudování kanalizace a ČOV)	25 000 000,00 Kč
Dotace ve výši 85 %	21 250 000,00 Kč
Financování z obce ve výši 15 %	3 750 000,00 Kč

Dle tabulky č. 15 je realizace projektu mechanicko-biologické ČOV možná při získání dotace ve výši 85 % a dofinancování zbylých 15 % z rozpočtu obce. V roce 2019 obec vykázala schodkový rozpočet, tudíž nemá naspořené vlastní finanční prostředky. Proto je realizace výstavby podmíněna čerpáním úvěru ze strany obce.

Při čerpání úvěru ve výši 3 750 000,00 Kč s ročním úrokem 3 % v délce 30 let činí roční náklady na úvěr 112 500,00 Kč.

Tabulka 16 – Náklady obce na pořízení a provoz mechanicko-biologické čistírny odpadních vod za 1 rok (zdroj: vlastní zpracování 2020)

Náklady na pořízení a provoz mechanicko-biologické ČOV / 1 rok	
Úvěr	112 500,00 Kč
Provoz ČOV (mzda, materiál a údržba, elektřina)	700 000,00 Kč
Roční náklad	812 500,00 Kč
Vybrané roční stočné (cena obvyklá 50,00 Kč/m ³ – 60,00 Kč/m ³), tj. 55,00 Kč/m ³ /obyvatel	- 700 000,00 Kč
Celkový roční náklad	112 500,00 Kč

Z tabulky č. 16 vyplynulo, že celkové náklady na provoz mechanicko-biologické ČOV za kalendářní rok jsou 812 500,00 Kč. Za předpokladu, že 1 obyvatel vyprodukuje 50 m³ odpadních vod za 1 rok, bude zisk obce za vybrané stočné od občanů ve výši 700 000,00 Kč. Celkové roční náklady na provoz ČOV tedy budou 112 500,00 Kč.

Variananta č. 2 – kořenová čistírna odpadních vod

Kořenová čistírna odpadních vod (KČOV) představuje soustavu speciálně upravených jezírek neboli nádrží, ve kterých jsou osázeny vybrané druhy rostlin, jež odpadní vodu čistí při průtoku hustým porostem. Základním principem KČOV jsou přirozené mokřady, kde probíhají samočistící procesy, tedy průtok předčištěné odpadní vody kořenovým filtrem. Výhodou kořenových čistíren odpadních vod je, že nespotřebovávají elektrickou energii, vyžadují minimální údržbu, mají dlouhou životnost, nízké provozní náklady a vytváří nové biotopy. Jediná nevýhoda spočívá ve větších nárocích na prostor.

Provozní náklady zahrnují 1x ročně úklid nadzemní biomasy, 2x ročně denní údržbu jednoho pracovníka a odvoz kalu, rozbor vody a ochranné pomůcky pro obsluhu.

Investiční náklady na výstavbu KČOV jsou závislé na konkrétních podmínkách obce, ale zpravidla bývají nižší než u čističek strojních. Zároveň jsou velmi šetrné k životnímu prostředí. Hlavním přínosem této varianty je především její jednoduchost, trvanlivost a minimální údržba (Šperling 2014).

Tabulka 17 – Výdaje obce na pořízení kořenové čistírny odpadních vod (zdroj: vlastní zpracování 2020)

Výdaje na pořízení kořenové ČOV	
Celkové výdaje (pořízení projektové dokumentace, výkup pozemků, vybudování kanalizace a KČOV)	13 000 000,00 Kč
Dotace ve výši 85 %	11 050 000,00 Kč
Financování z obce ve výši 15 %	1 950 000,00 Kč

Na základě tabulky č. 17 je stejně jako u mechanicko-biologické ČOV možná realizace projektu kořenové ČOV. Obec může získat dotaci ve výši 85 % a sama dofinancuje 15 % z rozpočtu obce. I realizace kořenové ČOV je podmíněna čerpáním úvěru ze strany obce.

Při čerpání úvěru ve výši 1 950 000,00 Kč s ročním úrokem 3 % v délce 30 let činí roční náklady na úvěr 58 500,00 Kč.

Tabulka 18 – Náklady obce na pořízení a provoz kořenové čistírny odpadních vod za 1 rok (zdroj: vlastní zpracování 2020)

Náklady na pořízení a provoz kořenové ČOV / 1 rok	
Úvěr	58 500,00 Kč
Provoz KČOV (mzda, materiál a údržba)	100 000,00 Kč
Roční náklad	158 500,00 Kč
Vybrané roční stočné (cena obvyklá 50,00 Kč/m ³ – 60,00 Kč/m ³), tj. 55,00 Kč/m ³ /obyvatel	- 700 000,00 Kč
Celkový roční výnos	541 500,00 Kč

Z tabulky č. 18 vyplývá, že celkové náklady na provoz KČOV za kalendářní rok činí 158 500,00 Kč. Za předpokladu, že 1 obyvatel vyprodukuje 50 m³ odpadních vod za 1 rok, bude zisk obce za vybrané stočné od občanů ve výši 700 000,00 Kč, stejně jako u mechanicko-biologické ČOV. V případě této varianty je obec schopna navýšit své příjmy o 541 500,00 Kč za rok.

K realizaci varianty č. 1 (ČOV) i varianty č. 2 (KČOV) včetně okolních úprav lze využít dotačních titulů:

- z Evropské unie – Evropské strukturální a investiční fondy – Státní fond životního prostředí – Operační program Životního prostředí – Prioritní osa 3: Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika – Výstavba a modernizace zařízení pro sběr, třídění a úpravu odpadů;
- z národních dotací – Ministerstvo zemědělství – Program 129 300 „Podpora výstavby a technického zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací II“ – Podprogram 129 303 – výstavba, dostavba, modernizace a intenzifikace čistíren odpadních vod v obcích minimálně pro 50 obyvatel, kde po realizaci budou splněny ukazatele jakosti vypouštěné vyčištěné vody stanovené příslušným vodoprávním úřadem (v případě budování nové ČOV musí být v rámci akce zajištěno napojení minimálně 50 % obyvatel obce);
- z Královéhradeckého kraje – Dotační program – Rozvoj infrastruktury v oblasti zásobování pitnou vodou a odvádění odpadních vod.

Obec může využít všechny dotační programy, avšak každá žádost o dotaci musí být jasně oddělitelná. Jednotlivé žádosti o dotační programy musí být podány na konkrétní vymezenou část projektu a musí být jasně odlišeny.

6 Diskuze

Dotační tituly jsou určitou nadstavbou, která je ve formě finančních prostředků přilepšením k rozpočtu obce. Proto je rozvoj obce pomocí dotací jednou z možností, jak přispět k jejímu celkovému rozvoji a prosperitě.

V České republice se dotace vyvíjely již od roku 1918, po vzniku samostatné Československé republiky (Peková 2004). Toto mezidobí, až do roku 1948 bylo pro obce kritické, protože si nebyly schopny zajistit dostatek finančních prostředků. V období 1948 až 1993 dotace představovaly hlavní část příjmů rozpočtů obcí.

Již v období po 2. světové válce ovlivnil ekonomický a politický vývoj východní a západní Evropy tzv. Marshallův plán, který přispěl k obnově průmyslu a zemědělství (Michálek 2007). Roku 1992 byla podepsána Maastrichtská smlouva, která se stala hlavním prvkem vzniku Evropské unie ve sjednocovacím procesu. Počínaje rokem 1996 byly do rozpočtu obcí poskytovány investiční účelové dotace. Na financování provozních, tedy neinvestičních potřeb byly poskytovány dotace běžné. Zároveň do rozpočtu obcí plynuly finanční prostředky formou sdílených a svěřených daní. Tím vznikaly velké rozdíly v daňovém výnosu mezi obcemi. Později roku 2001, jak uvádí Provazníková (2015) se obcím zvýšil daňový příjem o podíl na DPH a roku 2008 došlo k úpravám rozpočtového určení daní, které měly posílit příjmové základny menších obcí.

V období let 2005 až 2012 se podíl dotací obcím ustálil z důvodu čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie. Později docházelo ke stagnaci transferů pro obce. Černý et al. (2012) konstatuje, že malé obce s nízkou administrativní kapacitou jsou od čerpání dotací ze strukturálních fondů díky administrativní náročnosti odrazovány. S tím souhlasí i starostka obce Světí. Byrokratický systém je pro neuvolněného starostu časově i administrativně velmi náročný, proto raději volí čerpání dotačních prostředků formou krajských dotací.

Wokoun (2008) konstatuje, že se nástrojem regionální a strukturální politiky Evropské unie staly strukturální fondy. Finanční zdroje ze strukturálních a investičních fondů, jejichž poskytovatelem je Evropská unie, jsou dále alokovány v operačních programech různých ministerstev. K podobnému závěru došla Peková et al. (2008), která uvádí, že dotace jsou poskytovány z rozpočtových kapitol ministerstev.

Podle Kassima & Lyonse (2013) jsou národní podpory velmi důležité a mají vliv na politiku Evropské unie. Fjellstula (2019) říká, že Evropská unie je jedním z nejsložitějších právních systémů na světě.

Jak tvrdí Vilamová (2004), zásadní rozdíly mezi členskými státy Evropské unie se regionální a strukturální politika pokouší regulovat pomocí hospodářské a politické soudržnosti. K rozvoji regionů a obcí jsou používány právní a vývojové nástroje související se strategiemi a programy, jež jsou založeny na vzájemné finanční spolupráci (Levina 2017). Bernard (2011) je názoru, že za úspěšně rozvinutou obec lze považovat takové sídlo, které nabízí dostatek kvalitních ekonomických příležitostí, je vybaveno službami uspokojující základní potřeby obce, je populačně stabilní s vyrovnanou věkovou strukturou, je esteticky řešeno a nabízí zdravé a udržitelné životní prostředí.

Působnost obce Peková et al. (2008) dělí na samostatnou a přenesenou. Samostatná působnost má vlastní samosprávnou funkci a obec si sama hospodaří se svým majetkem. V případě přenesené působnosti obec zajišťuje úkoly decentralizované veřejné správy. Rozpočet obce je každoročně sestavován zastupitelstvem jako vyrovnaný, schodkový či přebytkový. Provazníková (2015) vnímá rozpočet obce jako decentralizované peněžní fondy, kde se soustřeďují příjmy a výdaje. Tyto finanční prostředky obce jsou zachyceny v rozpočtu, který zastupitelstvo schvaluje na kalendářní rok.

Cílem této práce bylo zanalyzovat hospodaření obce, efektivnost a smysluplnost dosavadního čerpání dotací a navrhnout možnosti čerpání dotačních titulů, které budou přínosem pro obec. Hlavním cílem bylo vyhodnotit a navrhnout způsob čerpání dotačních titulů pro starostku obce Světí.

Z provedené analýzy hospodaření obce lze konstatovat, že obec s malým počtem obyvatel má velmi nízký rozpočet a nemá dostatek šancí bez využití dotačních titulů se rozvíjet. Významným zdrojem nadstavby rozpočtu obce za období 2017 – 2019 byly především krajské dotační tituly. Tyto prostředky byly využity v souladu s pravidly programů ke krytí investičních i neinvestičních potřeb. Investice směřovaly do rozvoje infrastruktury, životního prostředí a podpory trvale udržitelného rozvoje obce. Za dvouleté období rok 2017 a 2018 obec naspořila přes 3 000 000,00 Kč. Přebytkový rozpočet byl záměrem obce, a to z důvodu nákupu pozemku a obchodu smíšeného zboží v obci, a naplánované rekonstrukci chodníků v následujícím roce. I přes úspory obce z let minulých byla obec nucena žádat o úvěr, který využila na nákup prodejny a pozemku s nímž souvisejícím a také na realizaci vybudování nových chodníků.

SWOT analýza identifikuje rozvojové faktory obce Světí. Silné a slabé stránky jsou ovlivněny blízkostí města Hradec Králové, která působí na nabídku služeb a dopravu, ale i na pracovní trh. **Silnou stránkou** obce je její hospodaření s finančními prostředky. V letech 2017 – 2018 byl rozpočet přebytkový. Dále obec aktivně rozvíjí zájmové činnosti občanů a snaží se zlepšit prostředí a tím i kvalitu života místních obyvatel. **Slabou stránkou** obce je nedostatek vlastních finančních zdrojů, díky kterým se obec není schopna rozvíjet tak, jak by si představovala, a proto v roce 2019 spadla do dluhové pasti získáním úvěru na několik let. Největší **příležitostí** obce lze považovat zejména schopnost čerpání finančních prostředků z dotačních titulů, pro svůj rozvoj čerpat finanční prostředky z dotačního programu Královéhradeckého kraje a pokusit se vybudovat v obci centrální kanalizaci a čistírnu odpadních vod. Ze SWOT analýzy vyplynulo, že hlavními **hrozbami** pro obec je získaný úvěr, který bude splácet několik let a prohlubování sociálních rozdílů mezi občany, tedy mezi rodáky a přistěhovalci.

Pro rozvoj občanské vybavenosti obce byly vyhotoveny dvě možné varianty k realizaci centrální kanalizace a čistírny odpadních vod. Pokud by obec zrealizovala čistírnu odpadních vod včetně kanalizace, byla by nucena požádat o úvěr.

Za předpokladu, že by obec využila navrhovanou variantu č. 1, tedy vybudování kanalizace s mechaniko-biologickou čistírnou odpadních vod, by byla nucena požádat o úvěr ve výši 3 750 000,00 Kč. Roční náklady na provoz a údržbu ČOV by činily 812 500,00 Kč. Obec by však mohla od občanů vybrat na stočném částku ve výši 700 000,00 Kč. Tím by snížila celkové roční náklady na 112 500,00 Kč za rok.

Za předpokladu varianty č. 2, tedy vybudování kanalizace s kořenovou čistírnou odpadních vod, by obec žádala o úvěr nižší, a to ve výši 1 950 000,00 Kč. Roční náklady

na provoz a údržbu KČOV by činily 158 500,00 Kč. Obec by i v tomto případě mohla od občanů vybrat na stočném částku ve výši 700 000,00 Kč, čímž by byla schopna do svého rozpočtu zajistit každoroční příjem ve výši 541 500,00 Kč.

Na základě vyhodnocení je varianta č. 2 hodnocena kladně, zejména s ohledem na její možný každoroční příjem do rozpočtu obce, který lze využít pro další investice ve prospěch místních obyvatel a zlepšení života v obci. S přihlédnutím k potřebám obyvatel a na základě rozhovorů s nimi vyplynulo, že o navrhovaný projekt mají zájem, jak z hlediska lepšího žití v obci, tak možného potencionálního růstu rozvoje obce. Navrhovaný projekt byl konzultován se starostkou obce Světí, která projevila o danou problematiku zájem. V současné době je rozhodnutí o realizaci nabízeného postupu na starostce a zastupitelích, kteří jsou odpovědni za rozvoj a prosperitu obce.

7 Závěr

Projekt vyhodnotil hospodaření obce, efektivnost a smysluplnost dosavadního čerpání dotací a navrhoval starostka obce Světí možné způsoby čerpání různých dotačních titulů na vybudování centrální kanalizace a čistírny odpadních vod.

- Varianta č. 1 – vybudování centrální kanalizace s mechanicko-biologickou čistírnou odpadních vod;
- Varianta č. 2 – vybudování centrální kanalizace s kořenovou čistírnou odpadních vod.

Z výsledků navržených variant bylo obci Světí doporučeno využití varianty č. 2, tedy vybudování centrální kanalizace a kořenové čistírny odpadních vod z důvodu ekonomické rentability pro obec a tím zajištění finančních zdrojů pro další plánovaný rozvoj. Velkou předností nabídnuté varianty je minimální zásah do životního prostředí, dlouhá životnost a nízké ekonomické náklady na provoz.

Zástupce obce byl podrobně seznámen s formou a způsobem čerpání finančních prostředků z dotačního programu Královéhradeckého kraje – Rozvoj infrastruktury v oblasti zásobování pitnou vodou a odvádění odpadních vod, který zaručuje časovou a administrativní nenáročnost.

Varianta č. 2 by obci umožnila získání dotace ve výši 85 %. Sama obec by za použití úvěru financovala pouhých 15 % z vlastních zdrojů.

Varianta č. 1 vybudování centrální kanalizace a mechanicko-biologické čistírny odpadních vod nebyla obci Světí doporučena z důvodu plynoucích vysokých finančních výdajů na provoz a údržbu investice.

V případě doporučené realizace návrhu varianty č. 2 – vybudování centrální kanalizace s kořenovou čistírnou odpadních vod by byl uvažovaný projekt pro obec Světí a její občany zabezpečením možného rozvoje a zajištěním budoucí prosperity obce.

8 Literatura

- Altrock U. 2006. Spatial planning and urban development in the new EU member states: From adjustment to reinvention. Ashgate Publishing Ltd., Burlington.
- Bachtler J, Downes R. 1999. Regional policy in the transition countries: A comparative assessment. *European Planning Studies* 7:793-808.
- Bailey SJ. 1999. Local government economics: principles and practice. Macmillan International Higher Education, London.
- Barták K. 1999. Průvodce Evropskou unií. Ministerstvo zahraničních věcí ČR, Praha.
- Bernard J. 2011. Endogenní rozvojové potenciály malých venkovských obcí—obtížné hledání a měření jejich vlivu. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review* 47:745-75.
- Bundrick J, Yuan W. 2019. Do Targeted Business Subsidies Improve Income and Reduce Poverty? A Synthetic Control Approach. *Economic Development Quarterly* 33:351-75.
- Crombrugghe AD, Minton-Beddoes Z, Sachs JD. 1996. EU Membership for Central Europe: Commitments, Speed, and Conditionality. Columbia University Libraries. DOI: 10.7916/D82V2NZF.
- Černý I, Kypetová J, Souček K. 2012. Finance a rozpočet. In Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2010. Svaz měst a obcí ČR, Praha.
- Česko. Vyhláška č. 219/2019 Sb., o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů. 2002. Ministerstvo financí České republiky (MF ČR). Available from www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2019/vyhlaska-c-219-2019-sb-36077 (accessed January 2020).
- Česko. Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě. 2002. Ministerstvo financí České republiky (MF ČR). Available from www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2002/vyhlaska-c-323-2002-sb-3461 (accessed January 2020).
- Česko. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. 2000. Available from www.noveaspi.cz/products/lawText/1/49296/1/2 (accessed December 2019).

- Česko. Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů. 2000. Available from www.noveaspi.cz/products/lawText/1/49515/1/2 (accessed December 2019).
- Česko. Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. 2000. Available from www.noveaspi.cz/products/lawText/1/49560/1/2 (accessed December 2019).
- Česko. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. 2000. Available from www.noveaspi.cz/products/lawText/1/49567/1/2 (accessed December 2019).
- Česko. Zákon č. 336/2018 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2019. 2018. Available from www.noveaspi.cz/products/lawText/1/91249/1/2 (accessed December 2019).
- Česko. Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. 1990. Available from www.noveaspi.cz/products/lawText/1/38937/1/2 (accessed December 2019).
- Česko. Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích. 2004. Available from www.noveaspi.cz/products/lawText/1/58613/1/2 (accessed December 2019).
- Čističky. 2020. Jak funguje mechanická čistička odpadních vod. Available from www.cisticka.info/potrebuji-chci-cisticku/jak-funguje-mechanicka-cisticka-odpadnich-vod (accessed February 2020).
- ČSÚ (Český statistický úřad). 2020. Počet obyvatel podle výsledků sčítání od roku 1869 v obcích a jejich částech vybraného SO ORP. Available from www.vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-vyhledavani&vyhltext=svÄ›tÄ–&bkvt=c3bEm3TDrQ..&katalog=all&pvo=SCHIST07obyv&pvoch=5205&pvokc=65&fbclid=IwAR3f3GMCBHkx_sJsoOgX-r8awjFFlJT2cKSOOuBPkqmvzppEXBST_cDhuM#w= (accessed February 2020).
- Deffaa W. 2016. The new generation of structural and investment funds—More than financial transfers?. *Intereconomics* **51**:155-63.
- Dinan D. 2014. Europe recast: a history of European Union. Lynne Rienner Publishers, Colorado.
- DSO Mikroregion obcí Památkové zóny 1866. 2020. O mikroregionu. Available from www.opz1866.cz (accessed January 2020).

- Envipartner. 2009. Obec 21. století. Available from www.edpp.cz/public/files/dotace.pdf (accessed February 2020).
- Fjelstul JC. 2019. The evolution of European Union law: A new data set on the Acquis Communautaire. *European Union Politics* **20**:670-91.
- Gabrisch H, Werner K. 1998. Advantages and drawbacks of EU membership-the structural dimension. *Comparative Economic Studies* **40**:79-103.
- Glaser L. 2017. Obce jako poskytovatelé dotací, návratných finančních výpomocí a darů I. Triada, Praha. Available from www.denik.obce.cz/clanek.asp?id=6739030 (accessed February 2020).
- Hamerníková B, Maaytová A. 2010. Veřejné finance. Wolters Kluwer Česká republika, Praha.
- Hoebink P. 2010. European Development Cooperation. In *Between the Local and the Global*. Amsterdam University Press, Amsterdam.
- Holeček J, Binek J, Galvasová I, Chabičovská K, Svobodová H. 2009. Obec a její rozvoj v širších souvislostech. GaREP, Brno.
- Jílek M. 2008. Fiskální decentralizace, teorie a empirie. ASPI, Praha.
- Kassim H, Lyons B. 2013. The new political economy of EU state aid policy. *Journal of Industry, Competition and Trade* **13**:1-21.
- Kovács K. 2012. Rescuing a small village school in the context of rural change in Hungary. *Journal of Rural Studies* **28**:108-17.
- Královéhradecký kraj. 2020. Krajské dotační programy. Available from www.dotace.kr-kralovehradecky.cz/Modules/DOTIS/Pages/Public/GrantPrograms.aspx (accessed January 2020).
- Levina VV. 2017. Regulation of Regional Development Using Financial Instruments: Problems and Prospects. *UPRAVLENETS-THE MANAGER* **1**:18-24.
- Marková H. 2000. Finance obcí, měst a krajů. Orac, Praha.

- Michálek S. 2007. Dějiny a současnost. Československá politika mezi Východem a Západem. Odmítnutí Marshallova plánu. Available from www.dejinyasoucasnost.cz/archiv/2007/7/odmitnuti-marshallova-planu (accessed January 2020).
- MMR ČR (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR). 2015. Abeceda fondů EU 2014-2020. Jak fungují evropské fondy? Projekt: Krok za krokem. Kam se obrátit pro radu?. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha.
- MMR ČR (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR). 2019. DotaceEU.cz. Available from www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/Informace-o-fondech (accessed September 2019).
- Nahodil F. 2009. Veřejné finance v České republice. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, Plzeň.
- Nahodil F. 2014. Veřejná správa a financování veřejného sektoru. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, Plzeň.
- Obec Světí. 2020. Kronika obce. Available from www.sveti.cz (accessed January 2020).
- Obec Světí. 2020. O obci. Available from www.sveti.cz (accessed January 2020).
- Obec Světí. 2020. Poloha obce. Available from www.sveti.cz/poloha (accessed January 2020).
- Obec Světí. 2020. Rozpočet obce. Available from www.sveti.cz (accessed January 2020).
- Peková J. 1997. Hospodaření obcí a rozpočet. Codex Bohemia, Praha.
- Peková J. 2004. Hospodaření a finance územní samosprávy. Management Press, Praha.
- Peková J. 2011. Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR. Wolters Kluwer Česká republika, Praha.
- Peková J, Pilný J, Jetmar M. 2008. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. ASPI, Praha.
- Peterová H. 2016. Finanční hospodaření územních samosprávných celků. Institut pro veřejnou správu, Praha.

- Pinho C, Varum C, Antunes M. 2015. Structural funds and European regional growth: comparison of effects among different programming periods. *European Planning Studies* **23**:1302-26.
- Prebilič V, Bačlija-Brajnik I. 2019. Bribe into Cooperation: Subsidised Inter-municipal Cooperation in Slovenia. *Lex Localis-Journal of Local Self-Government* **17**:721-733.
- Provazníková R. 2015. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Grada Publishing, Praha.
- Provazníková R, Sedláčková O. 2009. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Grada, Praha.
- Rožňák P. 2015. *Mechanismy fungování Evropské unie: in quorum gratiam?*. Key Publishing, Ostrava.
- Sedláčková H, Buchta K. 2006. *Strategická analýza*. C. H. Beck, Praha.
- Soetendorp B. 2014. *Foreign Policy in the European Union: History, Theory & Practice*. Routledge, London. DOI: 10.4324/9781315839882.
- Svobodová H. 2015. Do the Czech Local Action Groups Respect the LEADER Method?. *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis* **63**:1769-77.
- Sýkora L. 2006. Urban Development, Policy and Planning in the Czech Republic and Prague. Pages 113-140 in Altrock U, Günter S, Huning S, Peters D, editors. *Spatial Planning and Urban Development in the New EU Member States: From Adjustment to Reinvention*. Ashgate publishing, Farnham.
- Šperling M. 2014. Kořenové čističky odpadních vod. Available from www.i-staveniste.cz/index.php/clanky/stavime/54-korenove-cisticky-odpadnich-vod (accessed February 2020).
- Tauer V, Zemánková H, Šubrtová J. 2009. *Získejte dotace z fondů EU: tvorba žádosti a realizace projektu krok za krokem: metodika, pravidla, návody*. Computer Press, Brno.
- Vilamová Š. 2004. *Jak získat finanční zdroje z Evropské unie*. Grada, Praha.
- Vilamová Š. 2005. *Čerpáme finanční zdroje Evropské unie: praktický průvodce*. Grada, Praha.

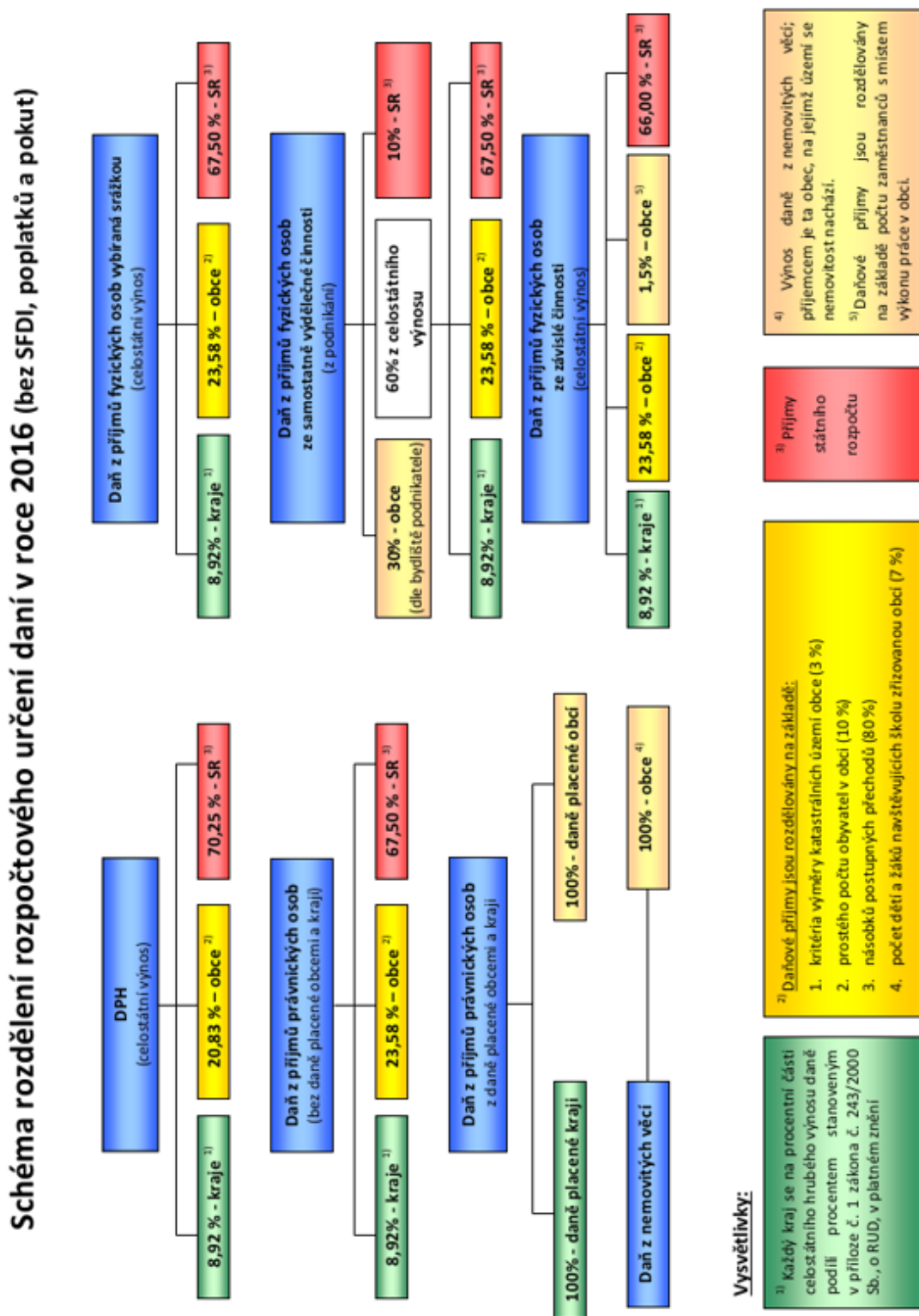
Wokoun R. 2008. Regionální rozvoj: (výchozí podmínky regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování). Linde, Praha.

9 Seznam použitých zkratk

ČOV – čistírna odpadních vod
ČR – Česká republika
DPFO – daň z příjmu fyzických osob
DPPO – daň z příjmu právnických osob
DPH – daň z přidané hodnoty
DSO – dobrovolný svazek obcí
EHP – Evropský hospodářský prostor
EFRR – Evropský fond pro regionální rozvoj
ENRF – Evropský námořní a rybářský fond
ESF – Evropský sociální fond
EU – Evropská unie
EUR – Euro
EZFRV – Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
FS – Fond soudržnosti
HSS – hospodářská a sociální soudržnost
IČO – identifikační číslo osoby
IROP – Integrovaný regionální operační program
JPO – jednotka požární ochrany
KČ – koruna česká
KČOV – kořenová čistírna odpadních vod
KHK – Královéhradecký kraj
MF – Ministerstvo financí
MIL – milion
MLD – miliard
MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj
MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
OP – operační program
SDFI – Státní fond dopravní infrastruktury
SWOT – přehled silných stránek, slabých stránek, příležitostí a hrozeb
VPS – Všeobecná pokladní správa

10 Samostatné přílohy

Příloha č. 1 – Schéma rozpočtového určení daní pro rok 2016

Obrázek 9 – Schéma rozdělení rozpočtového určení daní v roce 2016 (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z Peterová 2016)